

ŠKODA AUTO VYSOKÁ ŠKOLA o.p.s.

Studijní program: N6208 Ekonomika a management

Studijní obor: 6208T164 Globální podnikání a právo

Ochrana duševního vlastnictví na internetu

Bc. Sabina KUČTOVÁ

Vedoucí práce: Mgr. Miroslav Černý, Ph.D.

Tento list vyjměte a nahrad'te zadáním diplomové práce

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury.

Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s §47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s vnitřním předpisem ŠKODA AUTO VYSOKÉ ŠKOLY o.p.s. o zveřejňování závěrečných prací Směrnice Vypracování závěrečné práce.

Jsem si vědoma, že se na tuto práci plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů, zejména pak § 35 odst. 3, tzn., že ŠAVŠ nezasahuje do mých práv v případě využití této práce pro vnitřní potřebu a §60 – školní dílo. Beru na vědomí, že ŠAVŠ má právo na uzavření licenční smlouvy k této práci za obvyklých podmínek. Užiju-li tuto práci, nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti ŠAVŠ. V tomto případě má ŠAVŠ právo ode mne požadovat příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to až do jejich skutečné výše.

V Mladé Boleslavi dne 1. května 2019

Děkuji Mgr. Miroslavu Černému, Ph.D. za odborné vedení diplomové práce, poskytování rad a informačních podkladů.

Poděkování patří mé rodině a příteli za podporu během celého studia a při psaní diplomové práce.

Obsah

Seznam použitých zkratk a symbolů.....	7
Úvod.....	8
1 Autorské právo.....	10
1.1 Autorské pávo v prostředí internetu	11
1.2 Internet.....	12
1.3 Právo a internet.....	13
1.4 Duševní vlastnictví a autorské právo.....	15
1.5 Prameny autorské práva	16
1.6 Užití díla	17
1.6.1 Smluvní užití díla.....	20
1.6.2 Mimosmluvní užití díla.....	22
1.7 Užití díla na internetu	23
1.7.1 Linking.....	24
1.7.2 Streaming.....	25
2 Ochrana autorských práv.....	27
2.1 Soukromoprávní ochrana	27
2.2 Veřejnoprávní ochrana	28
2.2.1 Správněprávní ochrana.....	28
2.2.2 Trestně právní ochrana.....	29
2.2.3 Technická ochrana.....	29
3 Autorské právo v prostředí sociálních sítí	31
3.1 Rozhodné právo	33
3.2 Licenční smlouvy.....	35
4 Vybrané případy porušování autorského práva	41
4.1 BestWater International GmbH vs Michael Mebes a Stefan Potsch.....	41
4.2 Constantin Film a Wega vs UPC Telekabel	41
4.3 Nintendo vs PC Box	42
4.4 Svensson vs Retriever Sverige	44
4.5 Land Nordrhein-Westfalen vs Dirk Renckhoffov.....	46
4.6 Vybrané případy na sociálních sítích.....	47

4.7	Nahota na Facebooku	52
5	Budoucnost autorského práva	54
5.1	Budoucnost autorského práva v EU	55
	Závěr	59
	Seznam literatury	62
	Seznam obrázků a tabulek	68

Seznam použitých zkratk a symbolů

CNN	Cable News Network
ČR	Česká republika
č.	číslo
ČVUT	České vysoké učení technické
EHS	Evropské hospodářské společenství
EU	Evropská unie
KLDR	Korejská lidově demokratická republika
např.	například
OSN	Organizace spojených národů
PC	personal computer
Sb.	Sbírka zákonů
SDEU	Soudní dvůr Evropské unie
tzv.	takzvaně
URL	Uniform Resource Locators
USA	Spojené Státy Americké
viz.	to znamená
vs	versus
WWW	World Wide Web
zn.	značka

Úvod

21. století můžeme označit jako období internetu. V dnešní době každý používá internet a existuje celosvětová internetová síť, kde lidé sdílí různé informace. Dnes internet slouží ke každodenní komunikaci i s vědeckou komunitou. Výhoda internetu je ta, že je dostupný skoro ve všech částech světa a kdykoliv ho člověk potřebuje. Dnes už je součástí našich životů a tím pádem je nutné vědět, jak se na internetu chránit a jaké nás může potkat ohrožení. Proto jsem si jako téma diplomové práce zvolila ochranu duševního vlastnictví na internetu. Protože je zajímavé spojit fenomén jako je internet s více konzervativním tématem jako je právo.

Cílem diplomové práce je zkoumání otázky, jaké jsou vazby mezi autorským právem a internetem se specifickým přihlédnutím na sociální sítě. Dále čtenáře seznámit s jednotlivými případy, které se odehrávají na internetu a ukázat na nich, k jakému porušení autorského práva dochází a jak se proti zneužití bránit. Je důležité poukázat na to, jak se současná legislativa vyrovnává s rychlým vývojem internetu a nárůstem uživatelů. Zajímavé je sledovat vývoj autorského práva ve světě internetu, kde hlavní postavení na jeho vývoj má judikatura Soudního dvora Evropské unie. Důležitý je pohled na to, jak je možné zneužít autorské právo a jaké tresty za to hrozí.

V úvodu první kapitoly bude vysvětlena problematika autorského práva a jeho vazby na prostředí internetu, která se dále stručně zaměřuje na vývoj internetu a právům, která uživatelům náleží. V této části bude popsáno autorské právo a jeho základní principy a pohled na to, jakou úlohu zaujímá autorské právo v duševním vlastnictví.

Druhá kapitola se zabývá ochranou autorského práva, která je důležitá hlavně pro oblast internetu, který má svá specifika ochrany a vysvětluje problematiku technické ochrany, na kterou jsou napojeny případy ze závěru práce.

V kapitolách tři a čtyři je podrobně rozebrána problematika porušování autorského práva. V této kapitole je porušování práva ukázáno na jednotlivých případech, který se ve světě internetu odehrávají každý den. Proto je nutné se věnovat i problematice určení rozhodného právo pro potenciální spor a také obsahem licenčních smluv, které jsou uzavírány mezi jednotlivými uživateli a provozovatelem

sociální sítě. Poslední kapitola je věnována budoucnosti autorské práva a problémům, které může přinést nesoulad legislativy a další vývoj internetu.

Diplomová práce čerpá z několika zdrojů, které se zabývají problematikou autorského práva na internetu. Hlavní zdroj, ze kterého jsou jednotlivé příklady jsou právní servery, které se problematikou zabývají, a hlavně se jedná o judikaturu SDEU.

1 Autorské právo

Protože moje práce je zaměřená na autorské právo, alespoň nastíním, jak se autorské právo vyvíjelo a budu se zabývat problematikou autorského práva, kde budou vysvětleny základní pojmy a principy.

Za počátek autorské práva se považuje okamžik v 15. století, kdy Johannes Gutenberg vynalezl mechanický knihtisk, který umožnil masové šíření knih. Na šíření knih reagovala Velká Británie, se jí podařilo vytvořit systém licencí, který sloužil k šíření knih a tím si vybudovala monopol. V roce 1709 parlament Velké Británie schválil první zákon o autorském právu, který poskytoval ochranu autorům, později i ostatní státy přijaly podobné zákony (Autorské právo, 1960).

Jak se vyvíjelo autorské právo, záviselo na základních právních teoriích, které měly vliv na odlišný vývoj autorského práva. V přirozenoprávní teorii, která je představitelem kontinentálního práva, je kladem důraz na osobu autora, který vkládá určitou část sebe do nově vzniklého díla. Kontinentální právní systém poskytuje ochranu díla ve chvíli, kdy je dílo vyhotoveno. Autorské právo se dále dělí na dvě skupiny práv (Dvořák, Švestka, 2009):

- Majetková – autor může s těmito právy volně disponovat, ale v mezích zákona (oprávnění či licence);
- Osobnostní – pevně spjatá s osobou autora.

V **utilitaristické teorii**, která je zastoupena v angloamerickém právním systému, je zaměřen na ekonomické a majetkové aspekty, které vznikly v důsledku tvůrčí činnosti. Na autorské právo je nahlíženo, jako na právo kopírování díla. V této teorii je možnost převodu celého autorského práva z části nebo jako celku, který vycházejí z výjimek. Existuje tzv. **fair use**, jehož principem je užití díla bez souhlasu autora v mezích zákona (Epravo.cz, 2018).

Protože technický vývoj se nedá zastavit, je nutné tomu přizpůsobit i vývoj autorského práva. Jak se vyvíjely technologie, např. fotografie, musel se zákon postupně upravovat. Na přelomu 19. a 20. století se začalo ukazovat, že není možné spojit kontinentální a angloamerický právní systém a musí existovat individuální přístup na tuto problematiku. Na změně autorského práva se nepodílel jen technologický pokrok, ale také zvyšující se migrace. Nárůst migrace způsobil

uvažování o mezinárodní ochraně autorských děl, kde by se spojily oba právní systémy. V roce 1886 se přijala **Bernská úmluva**, ve které jsou ukotveny alespoň základní pravidla ochrany děl. Bernská úmluva se stala stěžejní pro ochranu duševního vlastnictví a hlavně pro autorské právo (Artists Rights Act of 1990).

V dnešní době je důležité držet krok s vývojem společnosti, a proto se v autorském právu nachází nové a nové výzvy. Díky internetu je nutné, aby oba právní systémy spolu kooperovaly. Dnes je důležité, aby do změny autorského práva byl zařazen i technologický pokrok a aby se těmito změnami zabývali zákonodárci, ale i mezinárodní organizace.

1.1 Autorské právo v prostředí internetu

Jelikož cílem mé práce není zaobírat se technickými detaily internetu, můžeme si internet představit jako nespočet nezávislých sítí, které jsou schopné spolupracovat mezi sebou a přenášet tím svá data z jedné sítě do druhé. Pro lepší představu, pokud se uživatel k síti připojí, je okamžitě součástí sítě, která spolupracuje s dalšími a jsou přenášeny požadované informace mezi sebou, které se dostanou zpátky k přihlášenému uživateli. Velice důležité je, že internet nemá žádného vlastníka a tím je poskytnuta jeho neutralita, ne však jeho anonymita.

Jako má internet příznivý vliv na jednotlivá lidská práva, má i negativní dopady. Velice rozšířená je trestná činnost, které se právě odehrává v prostředí internetu, která se týká porušování duševního vlastnictví nebo i v podobě neoprávněného nakládání s osobními údaji. Díky rozvoji internetu došlo i k větší ochraně autorského práva, kde před tím byla tato ochrana nedostatečná. Nízká regulace a právní neuchopitelnost internetu se projevila v negativním chování uživatelů, kteří vnímají internet jako prostor, kde právo nepůsobí. Problém spočívá v tom, že digitální díla se dají po internetu snadno a levně šířit a mnoho uživatelů si neuvědomuje, že jsou chráněna autorským právem i v digitálním světě.

Podle tabulky č. 1 jde vidět, že porušování autorského práva na internetu je velký problém. Údaje pocházejí z roku 2017, bohužel aktuálnější data nebyla dostupná. Na jedinečných webových doménách je 1 357 989 žádostí o odstranění zakázaného obsahu, který porušuje autorská práva. Více jak 120 000 vlastníků si nárokuje autorská práva, která jim byla porušena právě používáním internetu a dalších cca. 100 000 organizací zastupující autory, se domáhá zrušení vyhledávání na velkých

internetových doménách právě z důvodu porušování autorského práva. Nejvyšší číslo se týká URL adres, které by měli být zrušeny z toho důvodu, že tato práva porušují. Z výše uvedených čísel, jde vidět, že porušování autorských práv v prostředí internetu není nic neobvyklého a dochází k němu každý den. Ne všem žádostem bylo vyhověno a adresy byly zrušeny. Odstraněním URL adresy není zajištěno, že se dál nebude porušovat autorské právo, protože stačí pozměnit URL adresu a porušování práva může probíhat dál, než se objeví nová žádost na její zrušení.

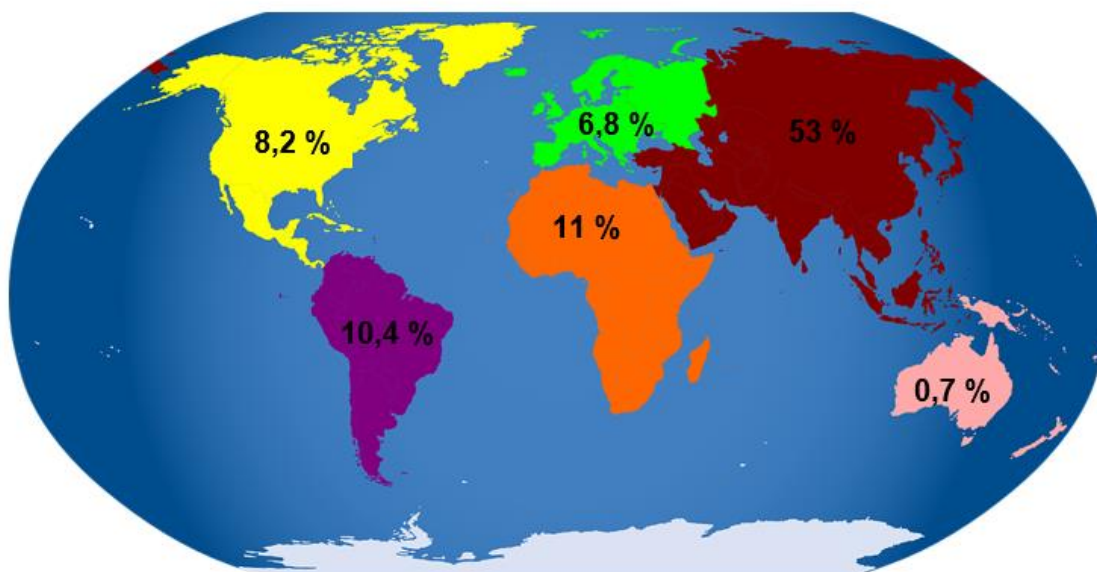
Zdroj: Žive.cz

Obr. 1 Porušování autorského práva na internetu

1.2 Internet

Dnešní internet dostal podobu v 90. letech 20. století ve Švýcarsku, kde byla vyvinuta zkratka WWW (World Wide Web), která zpřístupňuje internet každému uživateli. V roce 1992 se k internetu připojila ČVUT (Lupa.cz) v tehdejší Československu a tím se stala první institucí používající internet. Internetu trvalo krátkou dobu, než se stal součástí každodenního užívání. Dnes je vnímán jako samozřejmost našich životů a provází nás každý den. V únoru 2019 počet uživatelů internetu dosáhl více jak 4 miliardy aktivních uživatelů internetu, což znamená že internet využívá 55 % všech obyvatel světa a každý den se toto číslo zvyšuje.

Z grafu č. 1 vyplývá, že světadíl s největším s počtem uživatelů internetu je Asie, druhé místo patří Evropě, kde se internet používá 17 % obyvatel (BroadbandSearch.com). V evropských zemí má nejvyvinutější internetovou síť Lucembursko a Nizozemsko. V ČR má připojení na internet 7,77 milionu obyvatel (Český statistický úřad). Takto vysoká čísla jsou díky zdokonalování možnosti připojení na internet.

Zdroj: BroadbandSearch.com

Obr. 2 Počet uživatelů internetu

1.3 Právo a internet

Protože na světě existují různé vládní režimy, tak i jednotlivé státy podle těchto režimů přistupují k omezení internetu. Státy mohou internet omezit cenzurou, což využívají státy, které mají nedemokratickou vládu nebo státy mohou mít liberální přístup, kdy lidé mají neomezený přístup k internetu a je to považováno za základní lidské právo. Toto právo spočívá v tom, že každý obyvatel má neomezený přístup a internet má být volně dostupný. Země, která toto základní lidské právo přijala bylo Finsko v roce 2009. Finsko přijalo internet jako jedno ze základních lidských právo proto, že zákonodárci se domnívali, že i základní práva mohou být z pohledu na internet. Internet nevnímali jako nástroj komunikace, ale jako možnost uplatňování práva na svobodu slova a projevu (CNN, 2009).

Podobný názor jako Finsko má i OSN, která vnímá internet jako důležitý nástroj k dostupnosti informací, jak se mohou jednotliví občané podílet na rozvoji demokracie svého státu. OSN je přesvědčena, že díky internetu je možné uplatňovat základní lidská práva a přístup k němu by měl být v jednotlivých demokratických státech prioritou (Zpráva z Valného shromáždění OSN, 2011).

K tomu, že by měl být přístup k internetu základní lidské právo se vyjádřil Evropský parlament v roce 2015, kdy přijal Usnesení o lidských právech a technologiích a dopadu systémů narušování a sledování na lidská práva ve třetích zemích, kde také internet považuje za jedno ze základních práv, protože internet umožňuje revoluci ve výměně informací, čímž je možné zvětšit prostor pro svobodu projevu a je možné díky němu zlepšit právo na shromažďování a sdružování. Tímto má internet pozitivní dopad na dodržování lidských práv a svobod. Evropský parlament také požaduje po zemích třetího světa, aby dodržovaly digitální svobody a vlády necenzurovaly internet (Zpráva z Valného shromáždění OSN, 2011).

V demokratických státech je cenzura internetu nepředstavitelná a je vnímána negativně a poté si obyvatelé myslí, že se vláda snaží cenzurou ukrýt některé informace. Proti cenzuře bojuje několik organizací (např. Reportéři bez hranic), které se snaží zabránit cenzuře v tisku a médiích. Každoročně hodnotí objektivitu sdělovacích prostředků v cca. 180 zemích světa. Vede také seznam zemí, které dělí do dvou skupin (List of the 13 Internet enemies, 2016):

- Nepřátele internetu;
- Země pod dohledem.

Mezi nepřátele internetu patří země, jako je KLDK, Írán, Kuba či Egypt. Jako hlavní nepřítel je označována KLDK, protože v této zemi má přístup k internetu pouze pár významných osobností země. KLDK nemá ani svou vládní internetovou doménu a využívá proto servery Jižní Korei nebo Japonska. Kuba se řadí na druhé místo. V této zemi má přístup k internetu pouze dvě procenta obyvatel. Na druhou stranu, pokud chce obyčejný člověk navštívit internet musí vyhledat speciální místa, kde internet je dostupný např. univerzity nebo internetové kavárny, kde je možné sledovat obsah internetu. Za nelegální připojení hrozí na Kubě trest odnětí svobody až na 5 let. Pokud obyvatel Kubě navštíví protirežimové stránky nebo dokonce píše

protirežimové články, hrozí mu odnětí svobody až do výše 20 let (List of the 13 Internet enemies, 2016).

1.4 Duševní vlastnictví a autorské právo

S autorským právem se setkáváme každý den, aniž bychom si to uvědomovali. Nejvíce se s ním setkáváme právě na internetu, při návštěvě jakýkoliv webových stránek se setkáváme s autorským dílem. Jedná se o obsah stránek, ale i o grafické úpravy (obrázky, fotografie).

Autorské právo zařadíme do práv duševního vlastnictví a mezi soukromá práva. Základní právní předpis upravující autorské právo je **zákon č. 121/2000 Sb., zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů** (Zákon č. 121/2000 Sb.). Pro zjednodušení budu používat zkrácenou verzi autorské právo. Autorské právo poskytuje ochranu jednotlivých děl, ale zabývá se se vztahy mezi autorem a jeho dílem, ale také i k třetím stranám. Autor, disponuje hned několika právy např. rozhoduje, kdy bude dílo zveřejněno, kdo bude dílo užívat, jak bude jeho autorství uvedeno při zveřejnění. Mezi další právo můžeme zařadit nedotknutelnost díla. Proto obsahem autorského práva jsou **osobnostní práva**, která chrání práva autora, která vznikají z jeho osobního vztahu ke vzniklému dílu. Autorský zákon má **taxativní výčet** práv, která poskytují ochranu v autorskoprávních vztazích a tím je autor více chráněn. Tím, že autor se svého práva nemůže vzdát, ale zaniká až smrtí, myslí autorský zákon i na tuto situaci. V § 11 odst. 5 autorský zákon definuje **posmrtnou ochranu**. Posmrtná ochrana chrání dílo i po smrti autora v tom, že nikdo si k dílu nesmí přisuzovat autorství a při použití díla musí být uvedeno i jméno zemřelého autora. Tuto ochranu mohou využít i osoby, které si byli s autorem blízké (Knap, Opltová, 1994).

Autor má také ke svému dílu i majetková práva, která se řadí mezi absolutní práva. Tato práva nezanikají smrtí autora a mohou se stát součástí dědictví po autorovi. Autorský zákon v § 27 definuje lhůty majetkových práv na 70 let po smrti autora. Tato lhůta vychází ze **směrnice 93/98/EHS**, která harmonizuje dobu, po kterou musí být autorské právo chráněno. Po uplynutí této doby se autorské dílo může bezúplatně užívat dál bez svolení držitele majetkových práv (Zákon č. 121/2000 Sb.).

Jako osobnostní práva jsou i majetková práva nepřevoditelná. Nepřevoditelnost práva definuje § 26 odst. 1 autorského zákona. Autor se svých práv vzdát nemůže, ale může poskytnout dalším osobám oprávnění k výkonu dílo užívat tzv. licenci. Udělením licence nepřecházejí práva na jinou osobu, avšak osoba, která má oprávnění licenci používat může s dílem nakládat. V této terminologii je důležité nezaměňovat pojmy převod práva a možnost udělení licence (Holcová, Kříž, 2005).

Máme dvě možnosti jak definovat autorské právo. První možnost definice je objektivní smysl, kdy se jedná o právní normy, které upravují vztahy vznikající s tvorbou uměleckých děl (literární či vědecké). Tato díla bývají často označována jednotným názvem **autorská díla**. V těchto právních normách nalezneme nejenom normy z autorského zákona, ale i další normy, které upravují autorskoprávní vztahy. Druhá možnost definice je podle **subjektivního smyslu**. Subjektivní smysl vnímá autorské právo jako obsah tohoto práva. Jsou to konkrétní práva a povinnosti, které vyplývají z osobnostních a majetkových práv autora. U autorského práva platí **erga omnes**, což znamená, že osoby, který nejsou autory se musí zdržet všeho neoprávněného chování, které zasahuje autorovi do práv (Knap, 1998).

Autorské právo je chráněno přirozeně, tato ochrana je způsobena tím, že autorské právo vychází z tvůrčí činnosti člověka a při jeho ochraně je důležité brát ohled na subjektivní právo, které je zakotvené v Listině základních práv a svobod. Ochranu svého práva je možné se domoci na ústavním základě, protože tyto práva nejsou v taxativním seznamu Listiny základních práv a svobod, které je poté možné chránit pouze v mezích zákona. (Telec, 2002)

1.5 Prameny autorské práva

Jak jsem již výše zmínila, základním dokumentem pro ochranu autorského práva v mezinárodním prostředí je **Bernská úmluva**. Díky vývoji došlo k její několikanásobné úpravě a Česká republika tuto úmluvu přijala 11. dubna 1980 (Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 19/1985 Sb.). Dnes Bernská úmluva patří k základním mezinárodním smlouvám, kterou přijala většina států. Díky takto velkému počtu zemí jí můžeme přiřadit univerzální charakter. Státy, které přijaly úmluvu, se tím zavázaly dodržovat standardy ochrany autorských práv. Významným dokumentem, který upravuje autorské právo v mezinárodním světě je **Všeobecná úmluva**, která byla uzavřena 6. září 1952 v Ženevě (Vyhláška ministra

zahraničních věcí č. 2/1960 Sb.). Tento dokument obsahuje copyrightovou položku, která umožnila ochranu díla i ve státech, kde autorské právo vzniká na formální úrovni. Existují i další dokumenty, které upravují autorské právo v mezinárodní oblasti, ale popis těchto dokumentů není cílem mé práce.

V České republice jsou zmínky o ochraně autorských práv datovány kolem roku 1846, kdy byl Rakouským císařstvím přijat Císařský patent, který poskytoval ochranu literárních, výtvarných a divadelních děl (Císařský patent č. 922/1846 sb.z.s.). Tento patent i Bernská úmluva byli modifikovány do autorského zákona, který vznikl v roce 1926. V roce 2000 byl Českou republikou přijat autorský zákon v podobě, kterou známe dnes. Díky technickému vývoji a přístupu České republiky do Evropské unie se musel přijat nový autorský zákon. Do aktuálního zákona musely být implementovány směrnice EU, tím došlo k souladu českého a evropského práva s mezinárodními smlouvami. Jako další pramen autorské práva je nutné uvést občanský zákoník, který tvoří základ pro soukromé právo. Jako jeden z pramenů autorského práva se uvádí občanský zákoník z toho důvodu, že v některých specifických případech se občanský zákoník použije před autorských právem, které jsou definovány v § 9 odst. 2 občanského zákoníku. Jak už bylo několikrát zmíněno, autorské právo chrání i Listina základních práv a svobod, která zaručuje ochranu práv k výsledkům tvůrčí činnosti a také jejím dílům (Zákon č. 197/1985 ř.z.).

1.6 Užití díla

To, že autor může své dílo užít, patří k výlučným majetkovým právům. Výlučné právo nám říká, že užívat dílo může nejen sám autor, ale také může udělovat svolení dalším osobám, aby dílo mohli užít. Možnost takového užití poskytují licenční smlouvy, kterým se věnuji později. Mezi majetková práva nepatří pouze užití díla, ale také tzv. jiná majetková práva.

Zákon přesně nedefinuje užití díla. Přesná definice je velice složitá, protože technologie se neustále vyvíjejí a s tímto vývojem souvisí i odlišné užití děl. Autorský zákon obsahuje **demonstrativní výčet**, jak mohou být jednotlivá díla užitá. Tento výčet způsobil otázku, zda se jedná pouze o výčet demonstrativní nebo může být použit jako taxativní. V roce 2005 se objevil v komentáři k autorskému zákonu, že výše uvedený seznam je demonstrativní, který se odkazuje na autorskoprávní

tradici a na jednotlivé rozdíly v mezinárodních předpisech (Kříž, 1999). J. Čermák s tímto názorem nesouhlasil, protože se domníval, že se jedná o výčet taxativní. Při argumentaci svého názoru použil slovo „zejména“, které se používá před demonstrativním výčtem. Další problém, na který poukazuje je ten, že chybí definice užití díla. Domnívá se, že pokud je výčet demonstrativní, mělo by v něm být uvedeno, co je obecná charakteristika užití díla a následná ukázka jednotlivých příkladů. Výše uvedený spor byl vyřešen novelou zákona č. 2016/2006 Sb., kdy se změnila formulace věty. Avšak výše zmíněné slovo zejména použito nebylo. Jednotlivé užití díla nalezneme v § 12 odst. 4:

- Právo na rozšiřování;
- Právo rozmnožování;
- Právo na pronájem;
- Právo na vystování;
- Právo na půjčování.

V prostředí internetu se setkáváme především s rozmnožováním díla, ostatní způsoby užití závisejí na hmotném substrátu autorského díla. Definici rozmnožování díla najdeme v autorském zákoně v § 13 odst. 1 a v následujících odstavcích je demonstrativní výčet, který se týká různých druhů rozmnoženin.

Protože práce je zaměřena na prostředí internetu, proto se v tomto prostředí nejčastěji používají digitální formy (stažení fotografie). Dílo je možné také zpřístupnit v nehmotné podobě nebo ze záznamu. Je důležité, aby k dílu byl přístup kdykoliv a kdekoliv a v čase, který si uživatel internetu určuje sám a podle možností jeho internetové sítě (Zákon č. 121/2000 Sb.). Může nastat situace, kdy je dílo zveřejněno na webových stránkách a tím dílo v sobě zahrnuje z právního hlediska rozmnožování i sdělování díla. Jedná se o tzv. **nepřímou rozmnoženinu**, kdy je dílo změněno do jiného formátu. Z právního hlediska je dílo stejné a vztahuje se na něho autorskoprávní ochrana, na rozdíl od hlediska technického, kdy se o stejná díla nejedná, protože se jedná o rozdílný objem dat.

Prostředí internetu naskýtá prostor pro tzv. **technické rozmnoženiny**. Tyto rozmnoženiny vznikají u jiných osob, než je osoba autora nebo u osob, které měli dílo zpřístupněné. Díla jsou zveřejněna v dočasném souboru, který vznikl bez souhlasu uživatele. Těmto typům se udělí výjimka a jsou z práva vyjmuty. Tímto

problémem se zabýval i SDEU, kdy k němu byla podána předběžná otázka týkající se právě technické rozmnoženiny. Spor byl mezi společnostmi Public Relations Consultants Association Ltd. proti Newspaper Licensing Agency Ltd., kde se Supreme Court of the United Kingdom dotazoval SDEU, zda je povinnost získat svolení autora, pokud uživatel internetových stránek si udělá kopii této stránky ve svém vlastním PC a na pevný disk. Soud rozhodl, že pokud se jedná o koncového uživatele webových stránek a jsou tato data uložena pouze na dočasnou dobu, mohou být vytvořeny kopie, aniž by autor musel vyjádřit souhlas. Zároveň uživatel nemusí autorům hradit žádnou odměnu za použití jejich díla. Soud své vyjádření odůvodnil tím, že kopie usnadňují rychlejší a snadnější užití internetu a pokud by tyto kopie neexistovaly, internet by nebyl schopen pojmout tak veliké datové přenosy (Rozsudek C-360/13, 2014).

Dílo je možné sdělovat veřejnosti, které je upraveno § 18 autorského zákona. Je to dílo, které je zpřístupněno v nehmotné podobě, kdy ho má veřejnost k dispozici kdykoliv chce a na jakémkoliv místě. Z této definice vyplývá, že příjemce má volbou času i místa, kdy chce dílo použít. Problém, který se zde vyskytuje, je definice veřejnosti, která je široce definována. Dnes se za veřejnost považují dvě a více osoby. Je nutné si uvědomit, že sdělování díla v sobě obsahuje i rozmnožování díla. Jelikož není reálné, aby při zveřejnění díla nedocházelo k jeho rozmnoženinám. Zvláštní povahu sdělování díla veřejnosti má tzv. **sdělování díla na vyžádání**. Principem tohoto sdělování je použití členských čísel či hesel, aby mohlo být dílo zpřístupněno. V případě sdělování hesel se jedná o veřejnou nabídku, která se objevuje především na placených webových stránkách nebo stránkách, ke kterým má široká veřejnost omezený přístup např. podnikové weby (Telec, Tůma, 2007).

Rozdíl mezi sdělováním a rozmnožováním díla spočívá v tom, že při sdělování díla není možné vyčerpat autorská práva. Tato ustanovení najdeme v autorském zákonu v § 18 odst. 4. U rozmnožování díla autor svá práva vyčerpá již při prvním převodu autorského práva např. při prodeji díla v hmotné podobě. Protože se nacházíme v prostředí internetu je důležité, že zde se díla v hmotné podobě nevyskytují a tím pádem jsme ihned mimo výše zmíněnou definici. Z tohoto důvodu se můžeme domnívat, že vyčerpání práva nelze aplikovat na internet, protože díla v prostředí internetu mají podobu nehmotných děl.

SDEU se zabýval touto problematikou v roce 2012, kdy se o předběžnou otázku, kterou podal soud v Německu. Spor se týkal prodeje licencí k použitým počítačovým programům mezi společnostmi **UsedSoft GmbH v. Oracle International Corp.** Soud došel k závěru podle směrnice EP 2009/24/ED, že u digitálních programů se právo na rozšiřování rozmnoženiny vyčerpá již prvním prodejem, avšak k rozmnoženině musí autor dílo poskytnout nabyvateli bez časového omezení. K převodu práv nemusí dojít za úplatu, ale nabyvatel, pokud chce svou rozmnoženinu dále prodávat musí v době uskutečnění prodeje svou rozmnoženinu díla učinit za neupoužitelnou. Zvláštní pravidla platí pro software, kdy se nemusí jednat jen o rozmnoženinu, která má digitální formu, ale může být nahrána i na digitální nosiče např. CD nebo DVD (Rozsudek C-128/11, 2012).

1.6.1 Smluvní užití díla

Tato forma užití díla vzniká na základě **uzavření licencí**, ve které autor uděluje podle vlastního uvažení třetím osobám právo dílo užívat. Uzavřením licence vzniká pouze dvoustranný právní akt. Licenční smlouvu upravuje občanský zákoník v § 2358 a následujících. Podstatou uzavření licenční smlouvy je, že je nutné určit dílo, ujednání o odměně autorovi a projev vůle autora, že souhlasí s poskytnutím díla. Dílo, ke kterému se licenční smlouva vztahuje musí být konkrétně pojmenované, uvedeno druh díla a rozsah díla. Poskytnutá licence má formu smlouvy a je uzavřena na principu **oferty a akceptace**. Protože internet je specifické prostředí, je zde situace složitější. Nejedná se o typickou komunikaci a vyjednávání mezi dotčenými osobami, ale právě internet umožňuje tuto smlouvu adresovat i neurčitým osobám.

Internet poskytuje možnost uzavřít smlouvu již při instalaci programu a jeho konkludentním spuštěním. Jedná se o tzv. **clickwrap licenci**, která je uzavírána pouze jedním kliknutím na tlačítko souhlasím nebo nesouhlasím. Clickwrap licence se používají především tam, kde uživatel nemůže ještě dílo užít např. software a je nutné uživatelské odsouhlasení k užití dané služby nebo produktu (Matějka, 2013).

Další speciálním typem je tzv. **browsewrap licence**, v které dochází k uzavření smlouvy konkludentním způsobem a není vyžadovaný souhlas uživatele. Browsewrap licence nepožaduje na výše zmíněný typ licence souhlas od uživatele. Zde je možné jako souhlas považovat i pouhé navštívení webové stránky. Tento typ

licence je nejvíce používaný hlavně ze strany jednotlivých sociálních sítí, které budou rozebrány v dalších kapitolách (Handlar a spol., 2014).

Autor poskytuje licenční smlouvou k dílu v omezeném nebo neomezeném rozsahu. Na druhé straně se nabyvatel zavazuje autorovi poskytnout za užití díla odměnu. Zákon také připouští možnost sjednat si i bezúplatnou licenční smlouvu, avšak musí to být ve smlouvě uvedeno, že jedná bezúplatnou smlouvu. Protože ujednání o **výši autorovi odměny je kogentní požadavek**, musí toto ujednání být ve smlouvě obsažené a bez této doložky je smlouva neplatná. Ujednání o výši odměny je konkludentní požadavek a není nutné se na její výši dohodnout. Záleží na jednotlivých stranách, jakou výši odměny si dohodnou. Avšak by se měla pohybovat v rámci přiměřenosti a dobrých mravů a měla by být vhodná pro obě strany (Tůma, 2007).

Dále rozlišujeme mezi výhradní a nevýhradní licenci. **Výhradní licence** zavazuje autora poskytnout licenci pouze jednomu nabyvatelovi a není možnost udělit licenci i dalším osobám (Myška, 2014). Autor se v případě výhradní licenci vzdává práva dílo sám užívat. Těmito podmínkami se to velice přibližuje převodu práva. Ovšem není možné právo převést z důvodu existenci majetkových práv, která jsou nepřevoditelná. Zákon pro výhradní licenci vyžaduje **písemnou formou** s výslovným vyjádřením, že se jedná o výhradní licenci. V § 2362 je ustanovení, ve kterém se říká, když smlouva neobsahuje vyjádření, že se jedná o výhradní licenci považuje se, že licence je automaticky nevýhradní.

I na licenční smlouvu se vztahují časová omezení. Licenční smlouvu lze ukončit podle § 2370 občanského zákoníku výpovědí, pokud nebyla smlouva časově omezena. Odstoupení od smlouvy lze také provést dohodou mezi jednotlivými stranami nebo smrtí osoby, která nabyla licenci. Při zániku právnické osoby přecházejí práva a povinnosti z nabyté licence na právního zástupce, tuto možnost může licenční smlouva vyloučit.

Občanský zákoník definuje dvě možnosti, jak je možné od licenční smlouvy odstoupit. První možnost je odstoupení od smlouvy v důsledku, že nabyvatel svou licenci nepoužívá, a tím pádem poškozuje zájmy autora. Pokud k takovému chování dojde, autor nabyvatele vyzve, aby svou licenci využíval dostatečně a ani po výzvě k nápravě nedojde je možné od smlouvy odstoupit. Druhý případ odstoupení od

smlouvy je pro změnu přesvědčení autora. Týká se to případů, kdy by zveřejněním díla by došlo k poškození zájmů dotčených osob. Tento případ odstoupení od smlouvy se netýká smluv, které jsou uzavřeny na počítačové programy, kde zákon vylučuje odstoupení autora od smlouvy z právě zmíněného důvodu. V těchto případech licenční smlouvy zanikají doručením o odstoupení nabyvatele nikoliv od počátku (§ 2382 a 2378, Občanský zákoník).

1.6.2 Mimosmluvní užití díla

Pod pojmem mimosmluvní užití díla si můžeme představit jako volné užití díla podle § 30 autorského zákona. Mimosmluvní užití díla umožňuje užít dílo bez souhlasu a vědomí autora, avšak vše se musí odehrát v mezích zákona a autor se proti tomuto užití nemůže bránit. Dílo mohou používat fyzické osoby ke svému soukromému účelu. Dílo se k soukromému účelu může použít pouze k nevýdělečným činnostem a rozmnožování pro osobní potřebu. Aby mohla fyzická osoba vytvořit rozmnoženinu díla, musí postupovat podle Bernské úmluvy. Za osobní potřebu se nepovažuje šíření díla na internetu.

I mimosmluvní užití díla se může řídit licencí. V autorském zákoně je definováno, o jaké licence se jedná, většinou se týkají konkrétního kroku užití díla (citace, použití při výuce). Licence úplatné jsou takové, kdy je dílo zhotoveno na papír a použito např. při výuce. V tomto případě náleží autorovi odměna, ale aby mohlo být dílo užito nemusí autor poskytnout souhlas. Druhý typ licence je bezúplatná, mezi kterou řadíme citace nebo licence pro sociální zařízení. V prostředí internetu se jedná především o užití díla pomocí citací.

Pod pojmem citace rozumíme užití části díla jinou osobou. Citace dělíme na dvě skupiny:

- Malé citace – jsou výňatky z díla, které je možné bezplatně citovat;
- Velké citace.

Velké citace jsou používány za účelem kritiky díla nebo vědecké tvorby, které umožňují užívat třetí osobě velké úryvky z díla (Kříž, Holcová, 2005). Telec ve své knize definuje, jak je možné užít citační právo: *„Při výkonu citačního práva je zapotřebí vždy dbát osobnostního autorského práva autora citovaného díla na nedotknutelnost jeho díla (§ 11 odst. 3). Citováním proto nesmí být změněn obsah a smysl citovaného díla. Proto je porušením osobnostního autorského práva na*

nedotknutelnost díla i pouhé vytržení citovaného výňatku (části) díla ze souvislosti celého díla“ (Telec, Tůma, 2007, s. 358).

Pokud chceme užít citaci, je nutné ji užít do vlastního díla, aby toto dílo mělo svůj autorskoprávní obsah a použití citace bylo odůvodněné. Pokud se dílo překládá z cizího jazyku je nutné uvést nejen autora a název překladaného díla ale i název původního díla.

V ČR se otázkou mimosluvního užití díla zabýval Nejvyšší soud, který řešil otázku, pokud uživatel rozmnožuje dílo pro vlastní potřebu, jestli je limitován pouze jedním kusem. Pokud bychom se drželi striktně jazykového výkladu, došli bychom k závěru, že ano. V tomto případě soud rozhodl, že pro vlastní potřebu je možné pořídit i více rozmnoženin díla. Soud se zabýval i další otázkou týkající se pořízení rozmnoženiny z již nelegálního díla. Výsledkem bylo, že v případě kopírování díla z nelegálního zdroje není automatický důvod pro autorskoprávní odpovědnost (Usnesení Nejvyššího soudu ČR, sp. Zn. 5).

V roce 2014 se SDEU vydal průlomové rozhodnutí, které změnilo pohled na problematiku rozmnožování děl z nelegálního zdroje. Soud se zabýval předběžnými otázkami, které vznesly nizozemské obchodní společnosti, které obchodují s nenahrávanými nosiči. Soud se zabýval otázkou, zda společnosti musí platit poplatky autorům i z nenahrávaných nosičů a jestli je nutné platit autorů i poplatky za to, že se jedná o díla, která jsou pořízena z nelegálních zdrojů. Soud rozhodl, že pokud jsou díla používány z nelegálních zdrojů, byť jen pro osobní spotřebu, nesmí se to považovat za dovolené. Pro obchodní společnosti je ale důležité to, že autorům nemusí odvádět poplatky, které jim budou nahrazovat újmu za nahrání rozmnoženin díla z nelegálních zdrojů (Rozsudek C-452/12, 2014). Tento průlomový rozsudek poskytuje otázku, zda je možné, aby laik poznal legálnost zdroje. Tento problém byl již v minulosti několikrát řešen na úrovni vnitrostátních sporů. V Německu je přímo zákonem zakázáno, dělat rozmnoženinu díla z nelegálních kopií. Bohužel v ČR podobné ustanovení chybí a legislativa neřeší zdroje rozmnoženin (Urheberrechtsgesetz 440-1).

1.7 Užití díla na internetu

Pokud autor chce své dílo zveřejnit na internetu jedná se o rozmnožování a sdělování díla veřejnosti. Může se jednat o nahrávání fotografií, videí nebo hudby

na webové stránky nebo sociální sítě. K nahrání těchto dat dnes slouží především sociální sítě, kde uživatel nepotřebuje znát programátorské kódy, ale stačí k tomu mít založen účet na sociální síti. Díky tomuto vývoji se nahrávání těchto děl velice zjednodušilo a obsah může být nahráván kýmkoliv.

Dnes si uživatel internetu může rozhodnout, zda si vytvoří obsah internetu sám, pomocí svých vlastních děl nebo si některá díla zkopíruje od jiných uživatelů a tím bude vytvářet obsah. V druhém případě je možnost že uživatel, tím že zkopíruje obsah a použije ho na vytvoření svého vlastního obsahu se dopustil porušení autorského práva. Uživatel tímto chování zasáhl do práv původní autora a ten by měl vyjádřit svůj souhlas nebo nesouhlas, zda jeho dílo může být použito.

I v prostředí internetu se může jednat o rozmnoženinu díla nebo sdělování díla veřejnosti. Této problematice jsem se věnovala v přechozí kapitole. Nyní se zaměřím na jednotlivé druhy specifické právě pro internet.

1.7.1 Linking

Tato kapitola se bude zabývat fenoménem, který se vyskytuje pouze v prostředí internetu, jedná se o tzv. **linking**. Tento prostředek často slouží k porušování autorských práv. Na druhou stranu bez této funkce není možné surfovat po internetu. Aby se uživatel dostal k obsahu, který je na webových stránkách může využít několika způsobů. První způsob je ten, že zadá tzv. URL adresu dané webové stránky. Druhá možnost patří k těm nejvyužívanějším a je to tzv. linking. Principem linkingu je, že uživatel klikne na hypertextový odkaz a je ihned přesměrován na danou webovou stránku. Hypertextový odkaz nemusí být pouze odkazem na webovou stránku, ale také na obrázek či text. Používání hypertextových odkazů usnadňuje uživatelům jejich pohyb po síti. Hypertextový odkaz poskytuje otázku, zda se v tomto případě nejedná o užití díla (Čermák, 2003).

Linking má také své podkategorie, které jsou inline linking, deep linking a framing. Tyto podkategorie se liší od výše zmíněného linkingu v tom, že nepotřebují, aby bylo na link přímo klikáno jako v případě klasického linkingu. Hypertextové odkazy se načítají společně s webovou stránkou. Inline linking neboli embedded linking načítá obsah jiné webové stránky na své původní webový stránce, kterou uživatel navštěvuje. Většinou se jedná o obrázky, tímto způsobem dochází k technické rozmnoženině díla podle § 38 autorského zákona. V těchto případech se nejedná o vytvoření kopie díla. Podle mezinárodní judikatury inline linking není

zpřístupnění díla veřejnosti a tím pádem se nejedná o porušení autorského práva. Je to zdůvodněno tím, že autor, který obrázek nahrál na internet si je vědom, že svoje dílo automaticky zpřístupnil veřejnosti, v případě sporů je nutné každý případ posuzovat individuálně. Deep linking pracuje na principu poskytnutí odkazu přímo na jednotlivé části či obrázky. Tyto prvky většinou nejsou součástí webové ochrany, a právě díky tomu, dochází k obcházení za stránky platit. V této skupině se objevuje mnoho problémů. Další subkategorií je **framing**. Principem framingu je to, že do původní webové stránky uživatel nahraje novou webovou stránku se kterou původní webová stránka může spolupracovat. Kód nové webové stránky není součástí kódu původní stránky. Největší představitel, který používá tuto metodu je společnost Google, který se snaží o lepší navigaci na svoje další poskytované služby. Pokud v rámci framingu dojde k porušení autorských práv, postupuje se stejně jako v případě inline linkingu.

Při posuzování, zda došlo k porušení práv, je nutné se zaměřit na to, jakým způsobem je odkaz použit a jaké části jsou použity bez souhlasu autora. Bohužel v dnešní době hypertextové odkazy jsou poskytovány výše zmíněným způsobem.

1.7.2 Streaming

Dnes je kladen velký důraz na rychlost internetu a s tím se pojí právě **streaming**, který umožňuje v novém rozsahu užít díla na internetu. Principem streamingu je sdílení audiovizuálních dat, které nejsou ukládány na pevný disk koncového uživatele, ale až výjimku, kterou tvoří podle § 38a autorského zákona tzv. dočasné ukládání. Název této služby vznikl podle toho, že jednotlivé soubory putují přes streams a tím pádem se nenacházejí v počítači. V dnešní době se streaming těší velké oblibě, protože i přes vysokou technologickou vyspělost není možné všude zajistit vysokorychlostní stahování multimediálních souborů. V českém zákoně tento pojem není definován, ale je možné streaming subsumovat pod užití díla veřejnosti. Pod tuto definici je možné streaming zahrnout z důvodů, že se jedná o rozmnoženinu díla ale i o sdělování díla veřejnosti. Pokud multimediální soubory pouze posloucháme nebo si je prohlížíme nedopouštíme se žádného porušení autorských práv, protože se jedná o technické rozmnoženiny děl (Telec, Tůma, 2007). Největšími uživateli streamingu patří YouTube, Dailymotion nebo TV4You. Poslední zmíněná společnost umožnila svým registrovaným uživatelům streamovat obsah ostatních televizních stanic bez jejich svolení. Tyto dotčené

televize se bránili u soudu a byli úspěšní. Dalším podobným případem se zabýval SDEU, který v roce 2013 řešil případ ve věci *ITV Broadcasting Ltd a další v. TV Catch Up Ltd*. Žalovaná společnost vytvořila aplikaci, která umožňovala uživatelům za malý poplatek streaming televizního přenosu. V tomto případě žaloba byla zamítnuta z toho důvodu, že SDEU rozhodl, že díla, která jsou užitá pro sdělování veřejnosti je chápáno v širokém smyslu, a to i v případě streamingu na internetu (Rozdusek C-607/11, 2013).

2 Ochrana autorských práv

Tato kapitola se budu věnovat tomu, proč je důležité chránit autorská práva. Hlavní cíl je ochránit autora a jeho práva, která mu k dílu vznikla před neoprávněnými zásahy ze stran druhých osob. Má práce se týká ochrany autorského práva na internetu a toto porušení se v tomto světě označuje jako pirátství. Pokud někdo užije dílo bez souhlasu autora nebo bez udělení licence dopustí se porušení autorských práv, ze kterého je možné vyvodit důsledky, které mohou mít charakter občanskoprávní, správněprávní nebo trestněprávní odpovědnosti. Ochranu autorských práv můžeme rozdělit na dvě velké skupiny (Zákon č. 121/2000 Sb.):

- Soukromoprávní ochrana;
- Veřejnoprávní ochrana.

2.1 Soukromoprávní ochrana

Soukromoprávní ochranu upravuje §40 autorského zákona, která obsahuje demonstrativní výčet nároků, kterých se autor může domáhat (Zákon č. 121/2000 Sb.). Mezi typické nároky patří restituční, zdržovací nebo nároky na určení autorství. Při porušení práva se můžeme setkat s ohrožujícími a porušujícími delikty, které mohou zasahovat jak do osobnostních, tak i majetkových práv. Pokud se rozhoduje, zda došlo k porušení není rozhodné, jestli se zasáhlo pouze do jedné skupiny nebo do obou. V ustanovení § 40 odst. 1 je ustanovena objektivní odpovědnost, která má ochranu k celým nehmotným statkům a k porušení nepotřebuje rušitelovo zavinění (Tůma, Telec, 2007).

Při sporu, kde dochází k určení autorství, je nutné podat tzv. určovací žalobu. Určovací žaloba se neřídí podle zákona č. 99/1963 Sb., protože se nejedná o žalobu, která se řídí občanským soudním řádem. Pokud se jedná o zdržovací nárok může se uplatnit, pokud neoprávněný zásah do práva trvá nebo hrozí opakované porušení. Restituční nároky odstraňují následky, které byly způsobené neoprávněnými zásahy. Použitím nároku by se měla situace dostat do stavu, který byl před vznikem neoprávněného zásahu. Aby tento nárok byl úspěšný musí následky porušení trvat. Restituční návrh se nepoužívá u ohrožovacích deliktů (Chaloupková, 2012).

Autorský zákon zná termín zadostiučinění, což je forma omluvy nebo peněžní nárok autora, který mu vznikl z titulu porušení jeho práva. Peněžní nárok vzniká pouze

v případě, že omluva není dostatečná. Soud posuzuje jak nehmotné, tak i peněžité zadostučinění (Zákon č. 99/1963 Sb.). Soud každý případ posuzuje individuálně a nahlíží také na újmy, které byly způsobeny autorovi a za jakých okolností k nim došlo. Náhradu škody upravuje občanský zákoník § 40 odst.1. Podle § 40 odst. 4 se výše bezdůvodného obohacení určuje jako dvojnásobek odměny, kterou by autor získal, kdyby poskytl licenci. Autorské právo chrání tzv. dispoziční zásada, které je typická pro soukromé právo. Tato zásada dává účastníkům řízení iniciativu, která se odlišuje od zásady oficiality. Zásada oficiality je založena na principu zahájení řízení z úřední povinnosti (řízení zahajuje soud). Každý autor má možnosti si rozhodnout jakých prostředků využije k ochraně svého práva (Winterová, 2008).

2.2 Veřejnoprávní ochrana

K ochraně autorského práva je možné využít jak soukromoprávní ochranu, které jsem se věnovala výše, tak i veřejnoprávní ochranu. Autoři jsou ve sféře veřejnoprávní ochrany chráněny instituty, které mají na starost veřejné právo. Veřejnoprávní ochranu můžeme rozdělit do dvou skupin:

- Správněprávní ochrana;
- Trestněprávní ochrana.

2.2.1 Správněprávní ochrana

Pokud neoprávněný zásah do autorských práv je méně závažný a podle trestního zákoníku nedosahuje společenské nebezpečnosti, je možné toto porušení řešit podle §105a - § 105d autorského zákona. Porušení v těchto mezích lze označit jako přestupek, za které je možný udělit pokutu ve výši až 500.000,- Kč. Výše pokuty se dále odvíjí od toho, zda se porušení dopustila fyzická nebo právnická osoba. Přesný seznam, jak k porušení práv může dojít je uveden v § 43 odst. 1 a 2. Mezi porušení můžeme kromě § 43 odst. 1 a 2 zahrnout také (Zákon č. 250/2016 Sb):

- Odstranění a změna elektronické informace o správě práv;
- Rozšiřování nebo přijímání díla, ze kterého byla informace odstraněna nebo změna.

Přestupkem rozumíme škodlivý protiprávní čin, který musí vykazovat znaky, které jsou stanoveny zákonem a nesmí se jednat o trestný čin. Fyzická osoba má za přestupek odpovědnost, i když ho způsobila neúmyslně nebo nedbalostně.

Právnícká osoba zodpovídá za přešupek, který způsobila jiná fyzická osoba, která patří k právnícké osobě (zaměstnanec). V § 105b je přesný výčet skutkových podstat, který je možné nalézt pouze u právníckých osob nebo fyzických osob, které podnikají.

2.2.2 Trestně právní ochrana

Autorské právo může být také porušeno podle trestního zákoníku č. 40/2009 Sb. K trestnému činu v autorském právu dochází v případě, že porušení práva naplnilo skutkovou podstatu trestného činu a do těchto práv osoba zasáhla nikoliv nepatrně. Pokud dojde k neoprávněnému užití autorského práva, je nutné posuzovat, zda došlo k nepatrnému nebo vyššímu zásahu do práv autora. Každý případ se musí posuzovat, jak moc byla práva porušena. Je důležité přihlídnout k tomu, jak porušení práv bylo provedeno, jaké následky z toho vyplývají, ale také jakou formou bylo porušení majetkových práv provedeno. Nutné je také přihlížet k tomu, jestli se porušování opakovalo, ale také k osobě, která toto porušení měla provést (Šámal a spol, 2012). Aby mohl trestný čin vzniknout, v porušení autorských práv, definuje trestný zákoník, že zavinění musí vzniknout úmyslně (Zákon č. 418/2011 Sb).

2.2.3 Technická ochrana

V prostředí internetu je technická ochrana velice důležitá z pohledu autorského práva. Dnes se pro tuto ochranu se používá **technologie DRM**. Principem této technologie je kontrolovat nebo omezovat přístup k užití díla. Tato technologie se většinou využívá na digitálních médiích. DRM má doplňkovou funkci k právním prostředkům, kdy některé nástroje jsou zákonem zakázány. Nejčastější jsou používána na díla např. obrázky, počítačové hry nebo eknihy.

DRM technologie má k dispozici několik metod, které je možné použít na různá díla. Společný rámec je, že technologie zašifruje data a tím znemožní kopírovat dílo, dále výhodou této technologie je, že dílo zpřístupní pouze autorizovaným přehrávačům. Tato metoda se využívá u děl jako jsou videohry nebo přijímání televizního signálu. Další metoda, jak dílo chránit je tzv. **region lockout**. V tomto případě je dílo zpřístupněno pouze na určitém území. Další typ ochrany, který poskytuje DRM technologie je omezení počtu instalací nebo použití specializovaných kódů, které umožní přístup k dílu.

Jako každá ochrana je dříve či později prolomena. DMR se snaží co nejvíce chránit díla, a proto je často velice komplikovaná, což má za následek zhoršení kvality užívaného díla. Zhoršená kvalita díla jde vidět na počítačových hrách, kdy díky přetížení serveru není možnost hru užívat v plném rozsahu. Jako veliké negativum DMR technologii je, že se klade větší důraz na výkony jednotlivých přístrojů. Proto mnozí držitelé autorských práv dnes přistupují k taktice, kde odstraňují tuto technologii a ztráty, které jim vzniknout za nelegální kopie si nahrazují od poctivých uživatelů, kteří si kupují originální díla.

V ČR je obcházení výše zmíněné technologie zakázáno. Podle autorského zákona se porušení práv dopouští i osoba, která se snaží této technologii zabránit účelu ke kterému byla vytvořena, ať se již jedná o prodej nebo výrobu takového zařízení (Autorský zákon, § 43).

3 Autorské právo v prostředí sociálních sítí

Dnes se setkáváme se třemi skupinami uživatelského obsahu (Zákon č. 121/2000 Sb.):

- Originální autorská díla – je to výsledek jedinečné činnosti autora;
- Odvozená díla – vznikají kvůli zpracování jiného díla, kde původní dílo je použito jako základ pro nově vzniklé dílo;
- Rozmnoženiny děl – jedná se o kopie, které vznikají buď oprávněně nebo neoprávněně.

Aby bylo možné tyto skupiny děl správně odlišit je nutné vědět, jak vznikl uživatelský obsah a jak s ním autor nakládá před jeho zveřejněním. Protože je má práce zaměřená na sociální sítě bude se většinou jednat o díla odvozená. Je to způsobeno tím, že na sociálních sítích je velké množství uživatelského obsahu a tím pádem většinou jedno dílo obsahuje už díla jiných uživatelů, která jsou chráněna autorským zákonem.

Autorský zákon definuje dvě základní skupiny autorských děl. První skupinu můžeme označit jako **umělecká díla**, do kterých se zahrnují nejen umělecké fotografie, ale také i literatura. Druhou skupinu autorských děl tvoří **vědecká díla**. Má práce je zaměřena na problematiku ochrany autorského práva na sociálních sítích a v tomto prostředí se setkáváme s uměleckými díly. Na sociálních sítích se většinou setkáme s fotografiemi, audiovizuálními, texty nebo slovesnými díly než s literaturou (Zákon č. 121/2000 Sb.). V §2 odst. autorského zákona nalezneme demonstrativní výčet, která jsou považována za díla. Na prvním místě je uvedeno slovesné dílo. Za slovesné dílo se považuje dílo, které obsahuje slova. Slovo může být vyjádřeno písmem nebo řečí. V prostředí internetu se jedná o díla, která jsou ve formě dokumentů nebo jednotlivých komentářů, které jsou zveřejněny na sociálních sítích u jednotlivých uživatelů. Otázkou zůstává, zda odpovědi na tyto komentáře jsou chráněny autorským zákonem. Odpověď není úplně jednoznačná, protože odpověď má formu velmi krátkého textu, ve kterém uživatel popisuje zjednodušeně své denní aktivity. Pokud se bude posuzovat, zda i odpověď je chráněna autorským zákonem, bude se to posuzovat individuálně a záleží vždy na projednávaném případě. Podle mého názoru na krátkou odpověď se autorské právo vztahovat nebude, protože text nesplňuje definici autorského díla. Na druhé straně, kdyby

odpověď obsahovala např. báseň nebo povídku, tak komentář naplňuje definici autorského díla, protože je jedná o tvůrčí činnost odpovídajícího uživatele a podle těchto znaků už by měl být chráněn autorským zákonem (Kříž, Holcová, 2003).

Výše jsem popsala díla, která mohou být ve formě fotografické nebo textové. Ale i na sociálních sítí se můžeme setkat s hudebními a audiovizuálními díly. Hudební dílo je definováno jako posloupnost tónů a rytmu, které jsou vytvořeny díky myšlenkám autora. Audiovizuální dílo vzniklo díky spojením hudebního a obrazového dílu. V prostředí internetu se s těmito díly můžeme setkat na sociální sítí Youtube (Telec, Tůma, 2007).

Hlavní část práce se bude zabírat problémy se zveřejňování fotografií, je tedy nutné si definovat i tato díla. Uživatel sociální sítě si může vybrat jaké dílo bude zveřejňovat. První kategorie jsou výtvarná díla, které jsou tvořeny tím, že autor své myšlenky promítá pomocí tvarů a barev. Výtvarná díla jsou tvořena sochami, malířská díla nebo grafická díla. I pro tato díla internet nabízí možnost, jak je zveřejnit. Především se jedná o tvoření webdesignů a na sociálních sítí jde o obrázky nebo reklamy, které se zveřejňují ve formě bannerů (Telec, Tůma, 2007). Druhou skupinu tvoří fotografická díla, které zachycují okamžitý stav skutečnosti pomocí záznamového zařízení (fotoaparát, videokamera nebo mobilní telefon). Podle EU a mezinárodního práva je nutné rozlišovat fotografie jako jedinečné umělecké dílo, které zachycuje neopakovatelný okamžik a je tak vytvořena tvůrčí činností autora nebo původní fotografie, která obsahuje znaky, že je to dílo, které vzniklo duševním tvořením autora. Původní fotografie nezachycují jedinečnost okamžiku, ale mají rysy určité originality, které jsou spojeny k osobě autora. V této problematice je nutné rozlišit mezi původní fotografií a plagiátorstvím. Kdy plagiátorská díla se nevztahují žádným způsobem k osobě autora a jedná se o nezákonný rozmnožování a napodobení díla (Telec, Tůma, 2007).

Se zveřejňování fotografií na internetu především na sociálních sítí souvisí § 38b autorského zákona, který se zabývá **zákonou licencí pro fotografickou podobiznu**. Smyslem tohoto odstavce je, že do autorského práva nemůže zasáhnout osoba, která zhotovuje rozmnoženinu fotografie, která je jeho podobiznou a autor si jí musel za úplatu objednat. Osoba, která je na fotografii zobrazena, jí může bez souhlasu autora dále neúplatně využívat (zveřejnění na uživatelském účtu).

Mezi tradičními díly a díly, která jsou zveřejňována na sociálních sítích je mnoho rozdílů. Hlavním rozdílem, je že autor klasického díla vstupuje do práv se třetími osobami, které uzavírají tzv. licenci. Podle ujednaných práv a povinností, které z licence vyplývají se musí jak autor, tak druhá strana řídit. Na sociálních sítích toto pravidlo nefunguje. Problematika autorských děl je řešena v licenčních podmínkách dané sociální sítě, které vydává jeho provozovatel. Nevýhoda licenčních podmínek je, že autor je nemůže ovlivnit a často dochází k tomu, že si je uživatel při registraci nepřečte. Na rozdíl od klasických děl, kdy se strany dohodnou na podmínkách, které jsou schopny splnit bez větších rizik. Podrobněji se této problematice budu věnovat v dalších kapitolách (Kříž, Holcová, 2003).

3.1 Rozhodné právo

V této kapitole se budu věnovat rozhodnému právu, protože internet je svět kde právní vztahy nesou mezinárodní prvek. Protože internet umožňuje přenos informací mezi jednotlivými státy, je důležité vědět, jaký rozhodný právní řád se použije, pokud se bude jednat o porušení autorského práva.

V ČR se vztahy s mezinárodním prvkem upravují **zákonem č. 91/2012 Sb. O mezinárodním právu soukromém a procesním**, podle kterého se určuje rozhodné právo (Zákon č. 91/2012 Sb). Dále pak existují další prameny, podle kterých se určuje rozhodné právo v EU a na mezinárodní úrovni. Tyto prameny jsou (Úmluva o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy, 1980):

- Římská úmluva;
- Nařízení č. 864/2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy;
- Nařízení č. 593/2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy.

Autorské právo v sobě obsahuje princip **lex loci protectionis**, který podle Bernské úmluvy se použije právní řád státu, na jehož území došlo k porušení autorského práva. V §80 zákona o mezinárodním právu soukromém je zakotven princip lex loci protectionis a kolizní norma pro ochranu duševního vlastnictví (Telec, Tůma, 2007). Podle tohoto zákona se ochrana autorského práva vykoná na území státu, který ochranu poskytuje. Tedy autorské právo se vztahuje na díla, která jsou použita v ČR a není podstatné jaký státní příslušník dané dílo použil. V českém autorském právu v §107 odst. 1 je také zakotven princip personality, podle kterého se ochrana

vztahuje na všechny autory děl, kteří mají českou státní příslušnost i na díla, která jsou použita i mimo území ČR. Díky členství v EU se Česká republika zařadila mezi země, kterým je poskytována autorská ochrana příslušníkům členských států EU. Pravidlo ochrany mezi členskými zeměmi je ukotveno v **článku 18 Smlouvy o fungování EU**, který zakazuje diskriminaci jiných členských státních příslušníků. Autorská ochrana, která je poskytována cizím státním příslušníkům jejíž země nejsou členy EU upravuje zákon o mezinárodním právu soukromém. EU tuto ochranu poskytuje podle asimilačního režimu (Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie). Může také nastat to, že autor díla nemá žádnou státní příslušnost a není možné tedy se řídit daným právním řádem. V těchto případech se autorská ochrana poskytuje podle mezinárodních smluv. Podle těchto mezinárodních smluv se ČR musí chovat k cizím státním příslušníkům, jejichž země mezinárodní smlouvy podepsaly jako k vlastním občanům tzv. **princip národního zacházení**. Tento princip platí pro všechny státy, které se zavázaly mezinárodní smlouvou a musí na všechny cizí autory děl nahlížet jako na vlastní občany a přiznat jim svou národní autorskoprávní ochranu děl (Bříza, Břicháček a spol., 2014).

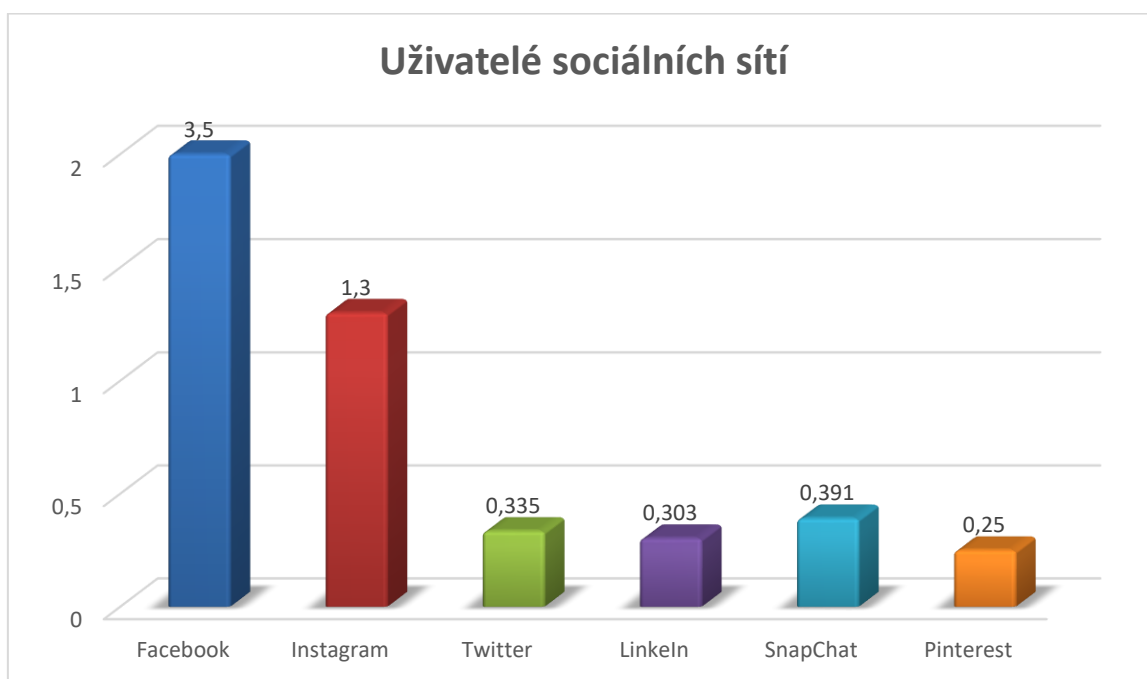
Pokud si státy nezvolily rozhodné právo, podle kterého se bude v případě sporu rozhodovat, v ustanovení § 87 odst. V daném ustanovení se smlouva řídí právem státu které s ním nejvíce souvisí. Jakému státu právo připadne, musí jasně vyplývat ze smlouvy a být definováno slovně. Samozřejmě si státy nemůžou volit právo jen tak, ale jsou omezeny imperativními normami, které se musí použít vždy bez ohledu na to jakému státu připadne rozhodné právo. Dále v zákoně o mezinárodním právu soukromém jsou výhrady veřejného pořádku, pro které platí že v daném státě, kde problém nastal se užije vnitrostátní předpis, a ne právo cizího státu. Výhrady veřejného pořádku by se mohl použít i v autorskoprávní ochrany. Týkalo by se to případů kdy se mají převést jednotlivá autorská práva z angloamerického právního systému na kontinentální právní systém (Čermák, 2003).

Výše jsou stručně popsány obecné zásady rozhodného práva, protože problematika je velice obsáhlá a pro mnou práci slouží jako stručný úvod. Protože se má práce věnuje autorskému právu, budu nadále pokračovat v rozhodném právu k autorským dílům. V zákoně o mezinárodním právu soukromém je velké omezení volby práva kvůli ochraně spotřebitele, který má slabší vyjednávací pozici. Tuto zmínku považuji za důležitou s ohledem na zaměření práce, kdy sociální sítě uzavírají smlouvu

s uživatelem. Pokud spotřebitel uzavřel smlouvu s osobami, které jedná v rámci výkonu své práce, mohou si obě strany dojednat rozhodné právo, avšak ochrana spotřebitele nesmí být zrušena, kdyby neexistovalo zvolené rozhodné právo. V mezinárodním právu soukromém je také ustanovení o spotřebitelských smlouvách, které jsou uzavírány mezi členskými státy, nemůže být spotřebitel zbaven ochrany, kterou mu dává český právní řád, pokud se spor řeší v ČR a smlouvou bylo definováno jiné rozhodné právo než české (Zephoria.com, 2019).

3.2 Licenční smlouvy

Facebook Inc. patří k nejpopulárnějším a nejvíce prosperujícím sociálním sítím v dnešní době. Jak dokazuje graf č. 2. Celosvětově má 2,2 bilionů uživatelů, v ČR Facebook používá na 5,1 milionu uživatelů. Facebook je využívám 2/3 světové populace. Protože jsem sama uživatelkou této sociální sítě zaměřím se na jejich licenční podmínky (BroadbandSearch, 2019).

Zdroj: BroadbandSearch

Graf 1 Uživatelé sociálních sítí 2018

Již při zakládání uživatelského účtu se vyžaduje souhlas se smluvními podmínkami, které Facebook definoval. Tím, že uživatel potvrdí svou registraci, zaváže se nejen k dodržování smluvních podmínek, ale také souhlasí s tzv. Prohlášením o právech a povinnostech. Svým souhlasem dal společnosti možnost nakládat s jeho daty (osobní údaje a fotografie) a užitím tzv. cookie souborů. Uživatel si často

neuvědomuje to, že dal svůj souhlas s Prohlášením a tím uzavřel smlouvu, která se týká užívání služeb Facebooku a musí se podle těchto pravidel na sociální síti řídit.

Facebook ve svém ustanovení čl. 18 odst. 1 definuje, že uživatelé z Kanady a USA mají smluvní stranu Facebook Inc. se sídlem v Kalifornii a uživatelé z ostatních zemí mají smluvní stranu Facebook Ireland Limited, se sídlem v Dublinu. Z Prohlášení vyplývá, že všechny vzniklé spory, které vznikly z používání sociální sítě Facebook se bude řídit právem státu Kalifornie USA bez ohledu kolize s právním řádem uživatelů. Pro uživatele to znamená, že všechny žaloby se musí vznášet u okresního soudu Spojených států pro okres Northern District of California. Dále uživatel souhlasil s tím, že v případě otevření sporu se bude řídit jurisdikcí amerických soudů (Prohlášení o právech a povinnostech, Facebook).

V prohlášení čl. 2 odst. 1 je z pohledu autorskoprávní ochrany nejzajímavější. Uživatel se zde zavazuje společnosti dát celosvětovou, převoditelnou, nevýhradní a bezúplatnou licenci na veškerý obsah, který tvoří duševní vlastnictví uživatele na Facebooku. Doba trvání licence je neomezená, ale skončí v případě, kdy je obsah smazán z uživatelského profilu. Výjimku tvoří pouze případ, kdy uživatel svůj zveřejněný obsah sdílel s dalšími uživateli a ty si ho ponechali na svém účtu. Obsahem podle čl. 17 odst. 4 je všechno co uživatel zveřejnil či sdílel na svém facebookovém profilu. Jednotliví uživatelé se také zavázali k tomu, že nebudou narušovat práva ostatních uživatelů a to tím, že nebudou zveřejňovat obsah, který by do těchto práv mohl zasáhnout, tzn. porušování autorského práva. V Prohlášení se Facebook zaručuje možností odebrat obsah, který je v rozporu se smluvními podmínkami nebo s prohlášením. Na druhou stranu nabízí jednotlivým uživatelům i nástroje, kterými je možné nahlásit porušení autorství (Prohlášení o právech a povinnostech, Facebook).

Zajímavou statistiku zveřejnil Facebook v roce 2018, kdy zveřejnil tzv. **Transparency Report**. V tomto dokumentu jsou zveřejněny údaje o účtech, které musel Facebook zrušit pro porušení smluvních podmínek. V prvním čtvrtletím Facebook smazal více jak 583 účtů, které porušovali většinou autorské právo, protože uživatelé sdíleli obsah jiných uživatelů mezi sebou. Na grafu č. 2 můžeme vidět kolik žádostí o zrušení účtů uživatelů Facebook řeší v ČR. V roce 2018 bylo podáno na prošetření 88 žádostí na zrušení účtů, které byly v rozporu s podmínkami Facebooku. Z toho 23 žádostí bylo závažných. Tyto účty obsahovaly sexuální

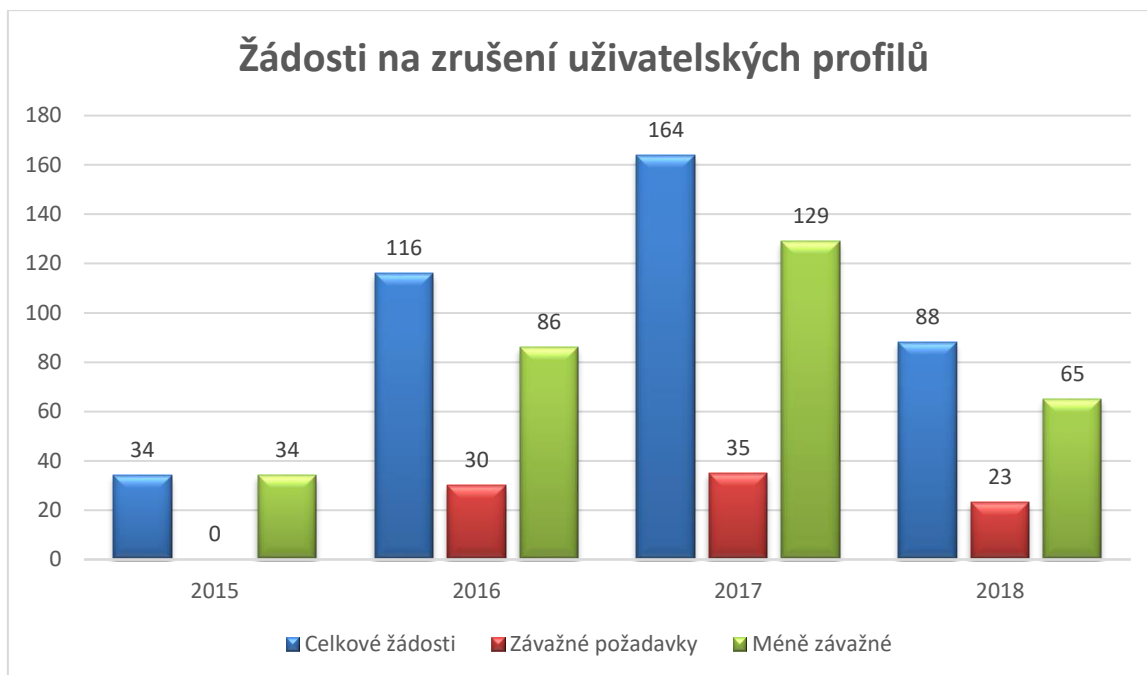
tématiku nebo teroristickou tematiku. Dalších 65 žádostí se týkalo nepovoleného obsahu nebo porušení autorského práva a Facebook nebyl nucen je řešit okamžitě (Transparency.facebook.com).

Zdroj: Transparency.facebook.com

Graf 2 Žádosti o prošetření

V dalším grafu znázornuji vývoj od roku 2015 do roku 2018, jak se vyvíjelo porušení práv na této sociální síti. V grafu můžeme vidět, že největší součet žádostí o zrušení účtu bylo v roce 2017, kdy jich bylo podáno nejvíce. Nejméně žádostí bylo v roce 2015, kdy jich bylo podáno pouze 34. V tomto roce nebylo zaznamenáno žádné vážné porušení smluvních podmínek Facebooku. Dále můžeme také vidět, že nejzávažnější porušení podmínek Facebooku a tím pádem i žádostí o zrušení účtu se ročně pohybuje kolem počtu 30. Podle mého názoru jsou tato čísla vysoká vzhledem k tomu, že se jedná o Českou republiku, kdy není velký počet uživatelů.

Zdroj: [Transparency.facebook.com](https://transparency.facebook.com)

Graf 3 Žádosti na zrušení uživatelský profilů

Facebook se podle čl. 15 odst. 2 zříká veškeré zodpovědnosti za služby a informace, které si uživatelé sdělují mezi sebou. V článku je stanoveno že: *„Přestože stanovujeme pravidla chování uživatelů, nemáme možnost ovlivnit ani určovat akce uživatelů na Facebooku a nezodpovídáme za obsah ani informace, které uživatelé prostřednictvím Facebooku přenáší nebo sdílejí. Neneseme zodpovědnost za jakýkoli urážlivý, nevhodný, obscénní, nezákonný nebo jinak nepřijatelný obsah, se kterým je možné se na Facebooku setkat. Neneseme zodpovědnost za chování uživatelů Facebooku, ať už jde o chování online, nebo v reálném světě“* (Prohlášení o právech a povinnostech, Facebook, čl. 15, odst. 2, 2018). Díky tomuto ustanovení se Facebook zbavil veškeré odpovědnosti i odpovědnosti za porušování autorského práva. Na sociálních sítích bohužel tyto smluvní podmínky nejsou výjimkou a pro licenční smlouvy, které platí na sociálních sítích jsou typická. Facebook si dále také vyhrazuje právo na úhradu veškerých nákladů od uživatele, které vzniknou z potenciálního sporu.

Smluvní podmínky jsou koncipovány z tzv. **safe harbor** (bezpečný přístav), která má uplatnění jak v USA tak EU. Safe harbor je založen na myšlence ochrany poskytovatelů internetových služeb (zahrnuje i poskytovatele sociálních sítí), které nenesou odpovědnost za chování svých uživatelů, pokud se splní dané podmínky.

Evropská unie upravuje chování poskytovatelů internetových služeb v **směrnici 2000/31/ES o elektronickém obchodu** (Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES). Tato směrnice přinesla několik termínů, který později zavedly členské státy EU. Směrnice zavedla termíny např. služby informační společnosti nebo kdo je jejich poskytovatel. Výše zmíněné termíny jsou známy i v české legislativě (Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES)). Je důležité zmínit článek 14 směrnice 2000/31/ES, kdy je povinnost členských států zajistit, aby jednotlivé informační společnosti, které poskytují informace o příjemcích služby nebyli za tyto informace odpovědní, i když o to sám uživatel požádá. Výše uvedené sdělení uvedu na reálných příkladech. Článek 14 dále definuje výjimky, kdy poskytovatel odpovědnost nese. Jedná se o případy, kdy je seznámen s protiprávní činností nebo kdy se o informaci dozvěděl musí. Pokud se o takovém chování provozovatel dozví je nutné informace okamžitě odstranit nebo znemožnit k nim přístup (Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES).

Protože se věnuji sociálním sítím Facebook, Instagram a Pinterest zaměřím se na podmínky safe harbor v USA. V USA se porušení autorského práva řídí podle **Digital Millennium Copyright Act**, které řeší odpovědnost poskytovatelů internetových služeb. Digital Millennium Copyright Act v sobě obsahuje zákon **Online Copyright Infringement Liability Limitation Act of 1998**, který definuje jasné podmínky poskytovatelům internetových služeb za kterých mohou využívat ochrany safe harbor (Digital Millennium Copyright Act, 1998). Jedna z podmínek safe harbor je ta, že poskytovatel internetových služeb musí mít možnost zrušit účty těch uživatelů, kteří se opakovaně dopouštějí porušování autorského zákona. Ale v této podmínce není určené, že poskytovatel musí sledovat celé portfolio služeb a hlídat, zda nedochází k porušování autorského práva. Na druhou stranu pokud se poskytovatel dozví, že k porušení autorskoprávní ochrany došlo je povinen okamžitě zasáhnout a k šíření obsahu zamezit. Pokud tuto doložku poskytovatel služeb nedodrží okamžitě ztrácí všechny výhody, který safe harbor poskytuje a stává se za porušení autorského práva na síti odpovědný.

Jako příklad využití safe harboru je soudní spor mezi společnostmi Viacom Inc. A sociální sítí Youtube. Společnost Viacom žalovala Youtube pro porušení autorského práva z důvodu zveřejnění audiovizuálních děl společnosti Viacom. Americký soud rozhodl ve prospěch sociální sítě, protože splnila podmínky, které jsou uvedeny

v zákoně Digital Millennium Copyright Act a tím pádem splňuje i podmínky safe harboru. Zamítnutí žaloby bylo i na základě toho, že Youtube okamžitě odstranila díla u kterých se dozvěděla, že jde o díla na které se vztahují autorská práva a tím se zbavila odpovědnosti za nelegální šíření děl svých uživatelů. Viacom se však nevzdal a proti rozsudku se odvolal. Tento spor nakonec skončil smírem mezi jednotlivými společnostmi v roce 2014 (Reuters.com, 2014).

Další sociální síť, která má velkou popularitu je Instagram. V ČR aktuálně Instagram využívá 2,1 milionů aktivních uživatelů. Tato sociální síť pracuje na principu sdílení fotografií nebo videí mezi jednotlivými uživateli, k tomuto sdílení může docházet i pomocí mobilní aplikace. Mobilní aplikace umožňuje fotografie upravovat pomocí tzv. filtrů, což v klasické verzi Instagramu není možné. Instagram má také své vlastní smluvní podmínky jako Facebook. Uživatel, který s nimi souhlasí se zavazuje dodržovat tato pravidla. Smluvní podmínky jsou vytvořeny podle práva USA bez zásad kolizního práva. Na rozdíl od Facebooku se spory, které vzniknout mezi uživatelem a provozovatelem sociální sítě Instagram, se budou řešit individuálním rozhodčím řízením. Smluvní podmínky mají i výjimku, které spory se řešit rozhodčím řízením nebudou. Mezi ně patří spory týkající se duševního vlastnictví např. autorské právo, ochrana designu, ochranné známky. O těchto sporech bude rozhodovat soud v státu Kalifornie, přesněji federální nebo státní soud města Santa Clara (Instagram – Smluvní podmínky, 2018).

Uživatel může na Instagramu zveřejňovat a sdílet fotografie a videa, ale podle podmínek této sítě dává uživatel Instagramu přenositelnou, nevýhradní a celosvětovou licenci na svůj zveřejněný obsah. Udělená licence je bez nároku na honorář, který by autor podle práva jinak dostal a dále Instagramu umožňuje udělovat i další licence na tento obsah. Uživatelé zodpovídají za obsah, který zveřejní na svém profilu, ale sociální síť nesmějí užívat k neoprávněným zásahům do autorských práv a zavazují se řídit podle těchto pravidel. Z těchto podmínek vyplývá, že uživatelé stejně jako Facebooku jsou zodpovědní za zveřejněný obsah a Instagram využívá ochrany safe harboru stejně jako Facebook.

4 Vybrané případy porušování autorského práva

Čtvrtá kapitola je zaměřena na porušování práv, které vznikají zveřejňováním fotografií podle subjektů, které ji zveřejnili nebo jí používají. Nejprve se zaměřím na porušování autorské práva na různých sociálních sítích a později se zaměřím na sociální síť Facebook a druhá část je věnována porušení práv třetí stranou. Tím, že má práce je zaměřená na sociální síť Facebooku, bude se jako porušení třetí stranou brát porušení práv mezi jednotlivými uživateli. Protože se jedná o prostředí internetu budou se jednotlivé řešení lišit, protože sociální síť je specifické prostředí.

4.1 BestWater International GmbH vs Michael Mebes a Stefan Potsch

SDEU v roce 2014 řešil případ, který se týkal sporu mezi autorem díla a obchodního konkurenta. Spor spočíval v tom, že obchodní konkurent z platformy YouTube umístil tzv. embedded video na své webové stránky, avšak dílo podléhalo autorskoprávní ochraně a autor nedal svolení k jeho zveřejnění na webových stránkách. Soud rozhodl, že pokud se dílo vloží na webové stránky nejedná se o samotné užití díla za podmínky, že na původní webové stránce je dílo zpřístupněné veřejnosti a tím pádem je nejedná o novou veřejnost. Druhá podmínka, která musí být splněna, je ta že dílo nesmí být použito novými technickými prostředky než při původním zpřístupněním díla. Toto rozhodnutí má formu tzv. opinion. Opinion znamená, že případy s podobnou problematikou budou posuzovány obdobně (Rozsudek C-348/13).

4.2 Constantin Film a Wega vs UPC Telekabel

Společnosti Constantin Film a Wega se domáhaly v roce 2014 vydání soudního příkazu, aby společnost UPC, která poskytuje internetové připojení, zablokovala přístup k webovým stránkám všem zákazníkům. Hlavní důvod, proč spor vznikl, bylo to, že zákazníci měli přístup k webovým stránkám, kde bylo možné sledovat díla společností Constantin Film a Wega bez jejich souhlasu. UPC argumentovala tím, že nevznikl vztah mezi provozovateli webových stránek a poskytovatelem internetového připojení. Proto se soud obrátil na SDEU s předběžnou otázkou týkající se tohoto sporu.

SDEU rozhodl tak že, podle směrnice ES/2001/29/ES může poskytovatel internetového připojení zakázat jednotlivým zákazníkům, aby tyto stránky

nepoužívali. Protože směrnice musí být vykládána že osoba, která poskytuje přístup k dílům, která nemají souhlas autora, využívá služeb poskytovatele internetového připojení. Poskytovatel internetového připojení se stává zprostředkovatelem ve znění směrnice 2001/29/ES. Protože poskytovatel přístupu k internetu se automaticky stává účastníkem jakéhokoliv přenosu dat, i když data porušují autorské právo. Podle soudu není nutné, aby vznikl smluvní vztah. Dále rozhodnutí nemusí obsahovat specifikaci prostředků, jak je možné zabránit, aby se zabránilo užití děl, kteří nemají souhlas autora. Poskytovatel totiž nejlépe ví, jaké prostředky použít a jak jsou nákladní, pokud by došlo ke sporu budou to řešit národní soudy. Poskytovatel musí šetřit práva uživatelů a implementovat pouze takové prostředky, které nebudou do těchto práv nadměrně zasahovat (Rozdusek C-314/12).

4.3 Nintendo vs PC Box

První představím spor mezi společnostmi Nintendo, která se zabývá výrobou herních konzolí a her, které je možné v těchto konzolích přehrávat. Druhá společnost vyvinula technologii tzv. PC Box, která umožňuje přehrát kopii nelicencovaných her od společnosti Nintendo. Protože společnost Nintendo podala žalobu na druhou zmíněnou společnost a milánský soud si nevěděl rady, podal proto předběžnou otázku k Soudnímu dvoru Evropské unie.

Spor spočíval v tom, že PC Box vyvinula technologii, která umožňuje přehrávat nejen kopie her, ale také jakékoliv jiné technologie, i když jsou legální, na těchto konzolích. Protože konzole Nintendo jsou opatřeny tzv. DRM technologií, která zajišťuje, aby si uživatel spustil pouze licencovanou hru od společnosti Nintendo, což většina uživatelů odsuzuje, protože nemůže konzoli využívat na plno. Nintendo postavil svou žalobu na tom, že vyvinutý PC Box slouží pouze k zablokování této technologie a tím dává prostor k užívání kopií her. PC box tvrdí na svou obranu to, že Nintendo se snaží zabránit používání programů, které nepochází od této společnosti a brání tím plnému využití konzole.

Milánský soud proto položil SDEU předběžné otázky, které jsou citovány z rozsudku SDEU z roku 2014 takto:

1) Musí být článek 6 směrnice [2001/29], také s ohledem na bod 48 odůvodnění [této směrnice], vykládán v tom smyslu, že ochrana technologických prostředků ochrany děl nebo jiných předmětů chráněných autorským právem může být

rozšířena také na systém, jenž byl vyroben a uveden na trh tím samým podnikem a ve kterém bylo do hardwaru nainstalováno zařízení určené k tomu, aby rozpoznalo na samostatných nosičích obsahujících chráněné dílo (videohra vyrobená tímto podnikem nebo třetími osobami, jež jsou majiteli chráněných děl) rozpoznávací kód, bez něhož nemůže být uvedené dílo v prostředí takového systému zobrazeno a použito, takže uvedený přístroj představuje uzavřený systém, jenž neumožňuje interoperabilitu s doplňkovými přístroji a výrobky, které nepocházejí z podniku vyrábějícího samotný systém?

2) Může být článek 6 směrnice [2001/29], také s ohledem na bod 48 odůvodnění [této směrnice], v případě, že bude nutné posoudit, zda použití výrobku nebo součástek za účelem obcházení ochranného technologického prostředku převládá nad jiným komerčně důležitým účelem nebo užitím, vykládán v tom smyslu, že vnitrostátní soud musí uplatnit kritéria hodnocení, která zdůrazní zvláštní určení připisované nositelem práv výrobku, do kterého je vložen chráněný obsah, nebo alternativně či souběžně kritéria kvantitativní povahy související s rozsahem srovnávaných užití nebo kvalitativní kritéria týkající se povahy a významu samotných užití?“ (Rozsudek SDEU sp. Zn. C-355/12, 2018).

Soud se zabýval i otázkami jaká ochrana se v tomto případě použije. Soud použil ochranu podle Informační směrnice, která zahrnuje právě i ochranu počítačových her. Druhá otázka se týká ochrany DMR technologie a zda spadá pod ochranu této směrnice také. Soud dospěl k závěru, že technologie, které jsou fyzicky umístěné v konzolích a musí spolupracovat s hrou, patří pod čl. 6 Informační směrnice, která chrání právo autora a omezuje technologie, které tyto práva porušují. SDEU dal návod jak má milánský soud pokračovat v další jednání takto:

„Vnitrostátnímu soudu přísluší ověřit, zda by jiné prostředky nebo prostředky nenainstalované do konzolí mohly vést k mírnějšímu zásahu do činností třetích osob nebo k menšímu omezení těchto činností a zároveň by právům nositele poskytovaly srovnatelnou ochranu. Za tímto účelem je třeba přihlídnout zejména k nákladům spojeným s jednotlivými druhy technologických prostředků, technologickým a praktickým aspektům jejich uplatňování, jakož i ke srovnání účinnosti těchto jednotlivých druhů technologických prostředků, pokud jde o ochranu práv nositele, avšak tato účinnost nemusí být přitom absolutní. Uvedenému soudu též přísluší přezkoumat cíl zařízení, výrobků nebo součástek, které jsou s to obcházet uvedené

technologické prostředky. V tomto ohledu bude v závislosti na okolnostech daného případu obzvláště důležitý důkaz o tom, jak třetí osoby tato zařízení, výrobky nebo součástky ve skutečnosti užívají. Vnitrostátní soud může zejména přezkoumat, jak často jsou tato zařízení, výrobky nebo součástky ve skutečnosti užívány v rozporu s autorským právem a jak často jsou užívány k účelům, které uvedené právo neporušují“ (Rozsudek SDEU sp. Zn. C-355/12, odst. 38, 2018).

Z tohoto rozsudku vzešli významné závěry. První závěr je, že i hry patří pod pojem dílo, které je definováno v Informační směrnici. Významný závěr je i to, že technologie, která je umístěná na konzoli patří pod čl. 6 Informační směrnice technické ochrany. K tomuto závěru se vyjádřila generální advokátka, která poukazuje na to, že technická ochrana je velice široce definována a směrnice na straně druhé se snaží o maximální ochranu autorů děl, proto i výše zmíněný případ patří do Informační směrnice. Je velice důležité chránit autora, ale v takto široce nefinovaném pojmu by mohlo dojít k tomu, že uživatel nebude mít možnost používat stejné hry na jiných konzolích. Z tohoto důvodu SDEU stanovil **test proporcionality**, tedy zda je možné určit legitimní cíl a zda je možné tohoto cíle dosáhnout. Je nutné tedy celou věc posoudit komplexně a nejen z pohledů jednotlivých společností a posoudit, zda společnosti používali této technologie přiměřeně. Důležité je také odpovědět na otázku, jak často jsou herní konzole používány v rozporu s autorským právem a jestli je možné za tímto účelem obcházet prostředky, které slouží k ochraně autorských práv.

4.4 Svensson vs Retriever Sverige

Tento případ je první svého druhu, který se týká odkazování. Spor byl řešený před švédským soudem, který k SDEU podal předběžnou otázku. Soud se zabýval sporem mezi švédskými novináři a společností Retriever Sverige AB, novináři se domáhají náhrady škody, která byla způsobena zveřejněním novinových článků pomocí hypertextového odkazu na jejich webových stránkách.

Autoři se domáhali náhrady za to, že Retriever Sverige AB zveřejnila link na jejich článek a ten uveřejnila na svých webových stránkách bez jejich souhlasu. Společnost Retriever Sverige AB provozuje své webové stránky na principu toho, že uveřejňuje hypertextové odkazy na články a sama o sobě nevytváří vlastní

obsah. Autoři podali žalobu k okresnímu soudu ve Stockholmu, ale bohužel neuspěli. V odvolacím řízení se soud ve Svea obrátil na SDEU ke kterému podal 4 předběžné otázky. Předběžné otázky zněly:

„1) Představuje skutečnost, že jiná osoba než nositel [autorského práva] k dílu poskytne hypertextový odkaz na toto dílo na své internetové stránce, sdělování díla veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice [2001/29]?

2) Má na posouzení první otázky vliv skutečnost, že se dílo, na které je odkazováno, nachází na internetové stránce, která je všem přístupná bez omezení, nebo skutečnost, že přístup k této stránce je naopak nějakým způsobem omezen?

3) Je třeba při posuzování první otázky rozlišovat podle toho, zda se dílo poté, co uživatel klikne na odkaz, zobrazí na jiné internetové stránce nebo se naopak zobrazí takovým způsobem, že vyvolá dojem, že je zobrazeno na téže [internetové] stránce?

4) Může členský stát poskytnout výlučnému právu autora větší ochranu tím, že stanoví, že pojem ‚sdělování veřejnosti‘ zahrnuje více úkonů, než uvádí čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29?“ (Rozsudek SDEU sp. zn. C-466/12, odst. 13, 2019).

Otázky 1–3 SDEU zkoumal podle výkladu čl. 3 Informační směrnice. Z tohoto článku vyplývá, že pokud se jedná o sdělení zprávy veřejnosti, musí sdělení obsahovat dva prvky. Prvky jsou sdělování a veřejnos. Pokud dílo naplní tyto základní prvky jedná se o dílo sdělované veřejnosti. Z těchto podmínek soud odvodil že zveřejnění hypertextových odkazů se považuje za zpřístupnění a sdělování díla podle výše zmíněné směrnice v pořádku. Soud se také zabýval prv veřejnosti, kde rozhodl že tento prvek nebyl naplněn. Protože pokud by se jednalo o prvek s veřejností muselo by být dílo sdělováno nové veřejnosti, což v tomto případě nenastalo. Zpráva byla sdělována všem uživatelům internetu bez omezení a rozdílů. Na rozhodnutí nemá vliv ani to, zda je uživatel internetu schopen, jestli se jedná o první odkaz nebo již použitý, který se nachází i na jiných webových stránkách. V případě čtvrté otázky soud dospěl k závěru, že nemůže vnitrostátní úprava rozšiřovat pojem sdělování veřejnosti ve smyslu Informační směrnice.

Z výše uvedených informací soud rozhodl, že pokud se odkazuje na volně dostupná díla, nejedná se o sdělování veřejnosti a tím pádem je dílo zveřejněno zcela legálně a je zpřístupněno všem uživatelům internetu bez rozdílů. Toto rozhodnutí bude mít

pozitivní vliv i na ostatní společnosti, které se živý zveřejňování hypertextových odkazů nebo na obsah cizího vyhledávače. Problém v tomto rozsudku vidím v tom, že se soud nezabýval tím, když jsou díla odkazována na další stránku, kde už se můžou objevovat nová díla a dílo je tedy užíváno veřejností. Otázka zní jestli je toto užití neoprávněné?

4.5 Land Nordrhein-Westfalen vs Dirk Renckhoffov

V roce 2018 byl velice očekávaný rozsudek SDEU, který se tákal případu sdělování díla veřejnosti pomocí internetu. Tento rozsudek neměl vliv jen na problém sdělování díla veřejnosti, ale také na hyperlinky, které nebyli skutkovou podstatou tohoto případu.

Spor se týkal fotografa D. Renckhoffa a střední školy. D. Renckhoff umístil svou fotografii na webovou stránku, který se výhradně věnoval cestování a dal jim svolení, že fotografie může být zveřejněna. Problém nastal ve chvíli, kdy žákyně střední školy si tuto fotografii stáhla a umístila ji do svého referátu a ten škola zveřejnila na svých webových stránkách. Fotograf toto jednání označil jako protiprávní a označil ho za neoprávněné sdělování díla veřejnosti a po škole se domáhal nároků, které mu vyplývají z autorskoprávní ochrany.

Spolkový soud se rozhodl, že podá k SDEU předběžnou otázku: *„Je vložení díla, které je se svolením nositele autorského práva volně přístupné pro všechny uživatele internetu na jiných internetových stránkách, do veřejně přístupných internetových stránek zpřístupněním veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29, pokud je dílo nejprve zkopírováno na server a odtud nahráno na internetové stránky?“* (Rozsudek SDEU sp. Zn. C-161/17, odst. 12, 2018).

Soud pro své rozhodnutí použil předchozí judikatury (Rozsudek SDEU sp. zn. C-466/12), kdy vycházel z předpokladu že dílo, které je sdělováno veřejnosti v sobě obsahuje dva prvky – sdělování veřejnosti a sdělování. Je také důležité, že veřejnost má k dílu přístup takovým způsobem, který je možné dílo zveřejnit. Dále soud dospěl k závěru, že hyperlink neslouží ke sdělování nové veřejnosti. Je to z důvodu, že dílo, které bylo umístěno na původních webových stránkách si mohl prohlédnout jakýkoliv uživatel internetu bez ohledu na to, že se jednalo výhradně o cestovatelské webové stránky. V tomto případě došel soud k závěru, že došlo ke sdělování díla nové veřejnosti. Odůvodnění bylo, pokud na webových stránkách dojde

k odstranění díla zaniknout tím automaticky všechny odkazy na toto dílo. V tomto případě by se tak nestalo. Autor by sice dílo odstranil, ale nezabránil by k jeho rozšiřování. Soud z výše uvedených důvodů konstatoval, že nejde o klasické sdělování díla veřejnosti, protože v případě kopie se jedná o veřejnost novou (Rozdusek C-161/17).

4.6 Vybrané případy na sociálních sítích

Uživatelé sociálních sítí si často neuvědomují, že dochází k porušování autorského práva. Porušení práva může docházet ze dvou pohledů. První pohled porušení práva je, kdy uživatel ohrožuje autorské právo druhého uživatele a druhý pohled na porušení práva je, kdy samotnému uživateli vznikla škoda z porušení autorského práva neoprávněným zásahem jiné osoby. Jako nastínění porušení autorského práva na sociální síti je případ z roku 2011, kdy švédský fotograf T. Aziz objevil svou fotografii na sociální síti Instagram. Zjistil, že jeho původní fotografie se objevila na tričkách, které prodával obchodní řetězec Mango bez jeho souhlasu. Instagram je v současné době známý tím, že se střetává s autorskou ochranou. I když se Instagram snaží blokovat sdílení a užití fotografií na profilu jiných uživatelů je to velmi obtížné, protože existují aplikace které umožňují tyto fotografie získat a dále je používat a vydávat je tak za svoje (Rogers, 2013).

Další příklad, kdy bylo porušení autorského práva, je případ z roku 2012. Známý fotograf S. Fullan našel svou fotografii na instagramovém účtu světoznámého časopisu Vogue (Messieh, 2012). Když S. Fullan na tento případ upozornil, že jsou jeho fotografie užívány bez jeho svolení, zjistilo se, že Vogue nejednal takto poprvé a tuto činnost prováděl opakovaně. Instagram zareagoval tak, že upřesnil své licenční podmínky.

„Prohlašujete a zaručujete, že:

(i) jste vlastníkem obsahu, který jste ve službě nebo jejím prostřednictvím zveřejnili, nebo že máte jiné právo umožňující vám udělovat práva a licence uvedené v těchto Podmínkách použití;

(ii) zveřejnění nebo použití vašeho obsahu ve službě nebo jejím prostřednictvím nepředstavuje porušení, zpronevěření nebo ohrožení práv libovolné třetí strany včetně (ne však výhradně) práv na ochranu soukromí, práv na zveřejnění, autorského práva, ochranné známky nebo jiných práv k duševnímu vlastnictví;

(iii) souhlasíte s tím, že zaplatíte veškeré dlužné autorské honoráře, odměny či jakékoli jiné poplatky vzniklé na základě obsahu vámi zveřejněného ve službě nebo jejím prostřednictvím;

(iv) jste ze zákona oprávněni a způsobilí přijmout ve své jurisdikci tyto Podmínky použití“ (Instagram – Smluvní podmínky, 2018). Ani tato úprava však nezabraňuje používat fotografie dalším uživatelům.

Tím, že uživatel zveřejňuje fotografie u kterých není sám autorem, překračuje osobní soukromí daného uživatele a v těchto případech není možné užít institut volného užití díla. Neplatí zde ani zákonné licence, protože zde je nutné mít vždy souhlas autora k jeho dalšího sdílení. Uživatelé si často myslí, že pokud uvedou jméno autora nebo zdroj, kde danou fotografii získali, nedopouštějí se porušení autorského zákona. Bohužel se tím uživatelé nezbavují odpovědnosti, která vyplývá z porušení autorského práva. Uživatelé Instragramu často označí autora fotografie v příspěvku a myslí si že toto označení je dostačující a nehrozí jim žádný postih. Instragram je známá jako sociální síť, kde vznikají uživatelské profily, kde jsou fotografie jiných uživatelů než těch kteří vlastní uživatelský profil. Tímto chováním si daný uživatel zajistí sledování mnoho dalších uživatelů a stane se populární, i když fotografie nejsou jeho. Ve výše uvedených případech mě napadá otázka, jestli tito uživatelé mají od všech autorů svolení tyto fotografie zveřejňovat. Podle mého názoru si nemyslím, že potřebné svolení mají (Fotografie na internetu a autorské právo, 2015).

Po autorské právní stránce je velmi zajímavá **sociální síť Pinterest**. Pinterest využívají především ženy, kterým tato síť umožňuje vytvářet si virtuální nástěnky. Na nástěnkách je možné zveřejnit obrázky a získané informace. Dále umožňuje díky nástroji **Pinterst Lens** virtuální vyhledávání. Principem Pinterst Lens je vyhledávání fotografií podle znaků, které už byly zveřejněny. Pro lepší představení jak aplikace funguje uvedu příklad. Pokud uživatele zaujme zajímavá věc, stačí ji vyfotografovat a umístit ji na svoji nástěnku. Poté se uživateli zobrazí nabídky na koupi podobného předmětu. Podobná funkce funguje i při fotografování oblečení nebo nákupu na e-shopech, kde se nepoužívání zveřejnění fotografie produktů, ale zveřejňují se QR kódy. Při zveřejňování QR kódů mají obchody velkou možnost, jak ovlivnit zákazníka, tím že mu nabídnou produktu podle ceny nebo oblíbenosti uživatele sociální sítě (Pinterest, 2017).

Protože sociální síť Pinterest nabízí možnost zveřejňovat jakékoliv fotografie je velice zajímavý z pohledu práva. Je to zajímavý především díky tlačítku **Pin It**, který umožňuje uživateli zveřejnit fotografie, aniž by navštívil sociální síť. Problém tohoto zveřejnění je to, že původní autor nemusí mít vůbec tušení, že se jeho dílo zveřejnilo a dále používá. Důvodem, proč se autor nemusí dozvědět o zveřejnění fotografie je ten, že na sociální síti má málo sledujících a tím pádem se i méně šíří mezi veřejnost. Autor má možnost jak se bránit a to tak, že svoji fotografii umísťuje na Pinterest přímo z mobilního zařízení nebo počítače. Při takto vloženém díle se ukáže ostatním uživatelům zdroj odkud fotografie pochází. Na druhé straně může dojít k neoprávněnému užití díla, kdy je fotografie stažena z webové stránky a na sociální síti publikována. V tomto případě je autor díla nedohledatelný, hlavně kvůli tomu že Pinterest má velké množství příspěvků. Pinterest se snaží chránit tím, že při zveřejnění fotografii umožňuje označit autora, ale nicméně je to pouze doporučení a ne povinnost. Pinterest čelil velkému množství stížností ze stran autorů zveřejňovaných fotografií, které se snažil snížit tím, že zavedl možnost ukládání fotografií. Princip spočívá v tom, že autor má ve fotografii kód, který zamezí jakémukoliv ukládání fotografií jiným uživatelům (Businnes Insider, 2017).

O tom, zda Pinterest jedná zákoně nebo ne, nám nepomůže ani judikatura. Jako ukázkový případ může posloužit žaloba fotografa, který své fotografie objevil ve známých amerických novinách. Žalobu byl nucen podat po tom, co výše zmiňovaná sociální síť nebyla schopná dané fotografie stáhnout a nezveřejňovat je. Bohužel není známo jak soud rozhodl a zda žaloba byla úspěšná nebo byla zamítnutá. Pinterest měl dobrou myšlenku rychle a jednoduše zveřejňovat fotografie a zaujmout tak další uživatele. Bohužel při realizaci a výkonu těchto služeb zapomněl na to, že zde dochází k častému porušování autorského práva. Negativní stránka této věci je, že Pinterest není schopen poskytnou stoprocentní ochranu jednotlivým uživatelům a tím chránit jejich autorská práva (Myers, 2018).

Facebook zasahuje do práv uživatelů a především do autorského práva již při samotné registraci. Problém je v tom, že při zveřejnění fotografie se uživatel vystavuje riziku, který vyplývá ze strany zpracování těchto údajů. Riziko už je možné zpozorovat při registraci, kdy Facebook dává uživatelům **Prohlášení**, které musí každý budoucí uživatel potvrdit. V Prohlášení je napsáno ustanovení o sdílení obsahu a informací, které se později stávají bodem pro sběr informací o uživateli.

Facebook zaručuje, že každý uživatel je vlastníkem fotografií, ale později se uživatel dozvídá, že pokud uživatel fotografii ze svého účtu smaže stále bude existovat v záložní kopii, což vylučuje možnost, že autor o své fotografii rozhoduje. Další problematický bod v Prohlášení je zpřístupnění fotografie jako veřejné. Označení fotografie jako veřejný příspěvek dává automaticky přístup všem uživatelům sítě, kteří ji mohou dále používat a nakládat s ní. Nejproblematictější odstavcem je ustanovení o ochraně duševního vlastnictví. Uživatel udělí Facebooku volnou, přenosnou a nevýhradní licenci pro použití zveřejněných fotografií i veškerého obsahu. S tímto povolením dává uživatel svolení s použitím zveřejněných fotografií, se kterými může Facebook volně nakládat a použít je pro své účely. Tato doložka platí i pro umělce, kteří dávají své fotografie na svůj účet, aby se dostali do podvědomí ostatních uživatelů a prezentovali tak svá díla. Tato díla jsou chráněna limitem, který definuje autorský zákon, ale uživatel dal souhlas Facebooku, aby mohl s těmito díly nakládat. V Prohlášení je definováno, že zveřejňované fotografie nesmí obsahovat diskriminační nebo nezákonné činnosti, svými fotografiemi nesmí obtěžovat ostatní uživatele a urážet je. Samostatnou kapitolou jsou fotografie, které obsahují prvky násilí a pornografie (Facebook – Prohlášení o právech a povinnostech, 2018).

Facebook však upozorňuje, že nenese žádnou odpovědnost za zveřejněné fotografie. Ale na druhou stranu se Facebook snaží účty uživatelů, kteří mají tento obsah zablokovat a smazat. Problém nastává v době, kterou Facebook užívá v případě zablokování účtu. Porušení autorského práva právě v tom, že i když je účet zablokovaný a tím uživatel nemá přístup ke svým fotografiím, může se nacházet už u jiného uživatele, který ho může nadále šířit bez vědomí autora. Facebook se z části dopouští porušení autorského zákona (Facebook – Prohlášení o právech a povinnostech, 2018).

Facebook nabízí formulář, kde je možné nahlásit, že došlo k porušení autorského práva. Na obrázku 2 můžeme vidět, co musí uživatel vyplnit, pokud má podezření na porušení práva.

Formulář pro nahlášení porušení autorských práv

Jméno:

Poštovní adresa:

Telefon:

E-mail:

Vězte prosím na vědomí, že uživatel, jehož příspěvek nahlášíte, budou poskytnuty Vaše kontaktní údaje.

Identifikujte práci chráněnou autorskými právy, u které nahlášíte porušení autorských práv.

Označte obsah na naší stránce, který si myslíte, že porušuje vaše vlastnická práva.

Kde se obsah porušující práva nachází na naší stránce. Prosíme poskytněte nám adresu abychom mohli lépe najít obsah, který nahlášíte

Jakým způsobem obsah porušuje vaše práva?***

By submitting this notice, you declare that you have a good faith belief that use of the copyrighted content described above, in the manner you have complained of, is not authorized by the copyright owner, its agent, or the law. You also declare that the information in this notice is accurate. And finally, you declare under penalty of perjury, that you are the owner or authorized to act on behalf of the owner of an exclusive copyright that is allegedly infringed.

Souhlasím Nesouhlasím Elektronický podpis:

Nahlásit

Zrušit

***Otázka takto označena (dvěma hvězdičkami) je volitelná a není vyžadována při nahlášení porušení autorských práv. Ale pokud tyto informace poskytnete, mohou pomoci při nejistotách okolo tohoto nahlášení.

Zdroj: Facebook.com

Obr. 3 Formulář při porušení autorského práva

Aby mohl Facebook nahlášení zpracovat je nutné tam uvést kontaktní údaje, detailně popsat obsah u kterého se uživatel domnívá porušení práva a popsat cestu, kterou se Facebooku podaří potenciální obsah vyhledat. Nejlepší způsob jak vyhledat problematický obsah je uvést adresu webové stránky. Facebooku ve svém Prohlášení uvádí to, že než se odešle výše zmíněný formulář je nutné první kontaktovat uživatele, který obsah zveřejnil a uživatel si to má v první řadě řešit sám. Důležité je také zmínit, že nahlásit porušení autorských práv může pouze autor nebo jeho oprávněný zástupce. Dále se v Prohlášení dovíme, že úmyslné nebo klamavé hlašení je možné potrestat zrušením účtu, který provede Facebook. Odpovědnost,

kteřá vyplývá z klamavého hlášení je možné **potrestat podle § 512 odst. f DMCA** (Facebook – Prohlášení, 2018).

4.7 Nahota na Facebooku

Největší problém, se kterým se Facebook setkává je zneužití fotografií, na kterých jsou vyobrazeni nahí lidé. Bohužel tato praxe je zcela běžná a zveřejněné fotografie se stávají prostředkem vydírání. Na případy kde se objevuje nahota, existuje mnoho judikatury Nevyššího soudu (nsoud.cz). Příklad, který se odehrál na této sociální síti je zneužití fotografie mladistvé díky starším mužem, který dívku vydíral, že její nahé fotky poskytne dalším uživatelům. Samozřejmě tímto by se dopustil porušením autorského práva, že fotografie sdílí dál bez souhlasu autora. Bohužel v Prohlášení Facebooku je toto sdílení možné, i když se na fotografiích objevuje sexuální tematika. Tato skutečnost a chování sociální sítě nejvíce ohrožuje mladistvé uživatele, kteří musí čelit takovému chování (Hern, 2018).

Na české sociální síti Facebook je známý případ tzv. roztahovaček. Tento případ se odehrával v roce 2014, kdy byly fotografie dívek, které byly polonahé šířeny po celé síti s tím, že se k fotografiím šířili i nenávistné komentáře, které uráželi původ dívek. Dívky, kterých se nepovolené šíření fotografií týkalo, podaly trestní oznámení. Uživatelé, kteří tento obsah šířili byli podrobeni policejnímu vyšetřování a většinou dostali jen pokuty a jejich profil na sociální síti Facebook zablokoval (Kabátova, 2014).

Z výše uvedeného případů vyplývá, že sociální síť téměř nezasahuje nebo jeho reakce je dlouhá. I když Facebook ve svých podmínkách přímo nahotu zakazuje není možné se jí ubránit a takovému šíření obsahu zabránit. Největší problém je v tom, i když chce uživatel nahotu nahlásit, Facebook nenabízí možnost uvést jako důvod stažení právě nahotu. Facebook v tomto případě selhal, protože na začátku případu nechtěl nahlášené fotografie smazat a udělal tak až po naléhání široké veřejnosti (Pořad @online).

To, jak Facebook nedostatečně zareagoval, je vidět i dnes. Bohužel i dnes je tento případ na sociální síti dohledatelný. Zde, jde názorně vidět, že Facebook má svá pravidla, která ale sám nedodržuje a jsou porušována práva jednotlivých uživatelů, zejména pak šíření fotografií. Bohužel neexistuje pouze nečinnost sociální sítě, ale

také orgánů činných v trestním řízení, kterým se nepodařilo vypátrat osoby, které tento obsah šířili dále.

5 Budoucnost autorského práva

Běžný uživatel, který nezná ochranu autorského práva si často neuvědomuje, že svojí aktivitou na jednotlivých sociálních sítích můžou zasáhnout do autorských práv jiných uživatelů a z těchto aktivit je poté možné vyvodit důsledky. Protože porušování autorského práva se velice liší mezi právní úpravou a představou jednotlivých uživatelů o co se konkrétně jedná, je velice snadné se porušení dopustit a uživatelé si toho často nejsou ani vědomí.

Sociální sítě jsou již dnes součástí našich každodenních životů a životů jednotlivých firem, které sociální sítě používají k ekonomickému růstu, ale také k sociálním vazbám. Díky tomuto rozvoji by měli být sociální sítě bez bariér a být v souladu se zákony jednotlivých zemí. Bohužel mi přijde, že zákonodárci se nesnaží jednotlivé bariéry odstraňovat a tím brzdí autorskou tvorbu jednotlivých uživatelů, kteří by mohli sociální sítě používat ke svému prosazení. Bohužel zákonodárci nahlíží na autorské právo na sociálních sítích jako na běžné autorské právo v reálném světě. Přitom Evropská komise v roce 2012 vydala sdělení **O obsahu na jednotném digitálním trhu**, kdy poukazuje na problematiku nepružnosti zákonů autorského práva na internetu. Je nutné upravit současnou právní legislativu, aby byla připravena pružně reagovat na nově vzniklé situace v oblasti internetu a především v udělování jednotlivých licencí. Ve sdělení jsou definovány 4 témata a jedno z nich se právě týká udělování licencí a uživatelských obsahů na internetu (EUR-Lex, 2012).

Otázku ochrany autorského zákona řešili již v roce 2013, kdy se připravili dvě koncepce. První koncepce spočívala v udělování výjimek z užití autorských děl, které slouží k vytváření uživatelských obsahů. V druhé koncepci se pojednává o správnosti aktuálního zákona, který poskytuje dostatečnou ochranu a udělování licencí je možné v tomto stavu poskytovat i na uživatelský obsah bez problémů. K této problematice A. Monteleone nabídl řešení, kterými by se problém mohl vyřešit. Udělování licencí zůstává nepozměněné, ale kde nastává změna je udělení výjimky pro uživatelský obsah. Osobně problém vidím v dnešním systému udělování licencí, kdy uživatel licence musí hradit i dodatečné náklady, které prodražují samotnou licenci. Proto je jednodušší si dílo nelegálně opatřit a užívat ho. Pro uživatele je to levnější a snazší varianta. Bohužel Evropská komise ještě

nepodnikla kroky, aby tento problém vyřešila alespoň k částečnému uspokojení uživatelů, ale hlavně autorů, kteří zveřejňují svá díla na internetu (Lineuxeoress, 2016).

Evropská komise v roce 2016 představila své návrhy pro modernizaci autorského práva, které byli později převedeny do legislativních návrhů. Tyto návrhy se staly největším zásahem do ochrany autorských práv, protože reaguje na nové technologie, které mění vnímání autorských děl šířených na internetu. Evropská komise se snaží hlídat sociální sítě, které uveřejňují pouze části článků na svých informačních panelech. Proto chce zavést poplatky, které by platili jednotlivé internetové vyhledávače zpravodajských serverů za to, že mohou poskytovat reklamu, která slouží k větší návštěvnosti jejich webových stránek a tím se zvyšovali příjmy zpravodajství. Tento princip je zaveden v Německu a ve Španělsku, kdy je implementován v jejich národní legislativě a není moc úspěšný. Výsledky poukazují na to, že poklesla návštěvnost těchto stránek, což odnesli malí vydavatelé (Euraktiv, 2016).

Na vyřešení toho problému mám názor, že by legislativa měla uvolnit bariéry autorského práva na internetu a přizpůsobit se technickému a společenskému rozvoji. Dále by se měla legislativa zaměřit více na odpovědnost poskytovatele jednotlivých internetových služeb. Protože právě poskytovatelé mají technické možnosti, jak ovlivnit uživatelský obsah a tím i zveřejňování jednotlivých děl.

Další důvod, proč je nutné změnit legislativu je i z pohledu ekonomického. Protože současný vývoj autorského práva a technologií nejdou ruka v ruce a tím se ekonomika zpomaluje. Problém vidím v tom, že autorský zákon chrání spíše vydavatele klasických forem děl (nakladatelé, producentů). Myslím si, že je to dáno tím, že dnes je možnost díla vytvářet i v domácích podmínkách a mohou dosáhnout kvality, jako kdyby je připravil odborník. To dává autorům velké možnosti, jak svoje díla propagovat např. sdílením na sociální sítí bez toho, aniž by použili prostředníka. (Business Insider, 2013)

5.1 Budoucnost autorského práva v EU

Během března roku 2019 Evropský parlament schválil reformu, která se týká ochrany autoských práv na internetu. Návrh nové směrnice vznikl z důvodu, že aktuálně platné směrnice dostatečně nereagují na moderní trendy, které jsou

používány v souvislosti s užitím děl na internetu. Největší problém nastává mezi nositeli práv a poskytovateli služeb informační společnosti. Hlavním smyslem této reformy je to, že velké internetové společnosti jako je Facebooku nebo Google musí platit autorům za to, že mohou jejich díla užívat na těchto platformách. Toto opatření vzniklo z problému tzv. **value gap**, kdy odměna nenáležela primárně autorovi, ale poskytovatelům internetových služeb. Nová směrnice se snaží změnit postavení nositelů práv a zavést speciální práva, která se dotknou autorů (dostatečná odměna a transparentnost) (Epravo.cz).

Směrnice upravuje několik skupin práv, se kterými je možné se na internetu setkat. První skupinou se stávají díla, která souvisí s výzkumem, vzděláním a kulturním dědictvím. V této kategorii se nová úprava dotkne především v rozšíření systému výjimek staré legislativy. Největší změnou bude to, že se rozšíří definice výzkumné organizace, která v sobě bude nově zahrnovat i univerzitní knihovny. Pokud budou tyto organizace využít data z děl bude to možné pouze za podmínky, že data získala legálně a používají je pro vlastní výzkum. Pokud dojde ke splnění výše zmíněných pravidel nebude možné užití těchto děl smluvně omezit.

Druhou skupinu tvoří tiskové publikace, které jsou používány na internetu. Největší novinkou, která směrnice poskytuje je ta, že vydavatelé budou mít právo na rozmnožování a zpřístupnění publikací veřejnosti. Tato část je velice diskutabilní, protože v sobě zahrnuje tzv. **daň z odkazu**. Problematika daně z odkazu vyplývá z judikatury SDEU (Rozsudek SDEU sp. zn. C-466/12), která označila hypertextování za legální činnost, pokud nedochází k obcházení technické ochrany, jak je zmíněno v jiných kapitolách práce.

Třetí skupinu tvoří díla, která jsou určena pro sdílení obsahu online. V této skupině došlo k největším změnám ve výkladu jednotlivých pojmů. Největší změnou si prošla definice poskytovatele služeb pro sdílení obsahu online. Na druhou stranu toto ustanovení obsahuje mnoho výjimek např:

- Online trhy;
- Nekomerční online encyklopedie;
- Cloudové služby, které slouží uživatelům pro jejich potřebu;
- Cloudové služby business to business;
- Platformy pro vývoj a sdílení softwaru s otevřeným zdrojovým kódem;

- Datová uložiska sloužící k nekomerčnímu vzdělávání;
- Poskytování služeb elektronických komunikací.

Nová směrnice stanovuje, že poskytovatelé služeb, kteří svůj obsah sdílí veřejnosti, musí mít souhlas od nositelů práv. Dále ukládá členským státům povinnost zajistit souhlas, který pokryje činnost uživatelů těchto služeb sloužící k nekomerčním účelům nebo činnost která negeneruje významný zisk.

Směrnice souvisí i safe harbour 2.0, kdy se může poskytovatel online služeb zcela vyhnout odpovědnosti. Samotným tématem safe harbour se věnovala kapitola 3.2. kdy se poskytovatel vyhne odpovědnosti se jedná o případy (Epravo.cz):

- Vyvinul snahu na získání souhlasu;
- Vyvinul snahu o zneprístupnění protiprávního obsahu;
- Po obržení oznámení zabrání šíření protiprávního obsahu.

Dále jsou demonstrativně stanovená kritéria, která posuzují splnění podmínek safe harbour 2.0. prvním kritériem je, že se posuzuje povaha služby, jejich uživatelé ale i rozsah a sruh obsahu, který je nahráván uživatelem. Druhá podmínka hodnotí nákladnost a účinnost jednotlivých opatření.

Další krok, která by potenciální směrnice měla přinést je, aby tyto společnosti kontrolovali obsah, který každý jednotlivý uživatel zveřejní. Opatření v tomto rozsahu je velice razantní, protože by to mohlo vést k cenzuře internetu. Princip by měl být založen na tom, že jednotlivé platformy, především sociální sítě, by museli vytvořit program, který by každý jednotlivý příspěvek nebo fotografii zkontroloval a buď zablokoval nebo umožnil ho zveřejnit. V těchto případech by mohlo dojít k tomu, že i legální obsah by nemusel být zveřejněný, protože systém by ho vyhodnotil jako porušení práva. Je možné, že tento systém může vést až k cenzuře internetu, a to z pohledu blokování komentářů nebo citátů pod jednotlivými fotografiemi, které se na sociálních sítích používají denně. Směrnice přinese velkou změnu hlavně pro sociální sítě, které jsou za zveřejněný obsah odpovědny pouze částečně. Přesný postup jsem popsala v předchozích kapitolách (Epravo.cz).

Odborná veřejnost se domnívá, že implementace směrnice do legislativy jednotlivých států bude mít za následek ještě větší roztříštění autorského práva než tomu bylo v minulosti. Směrnice by se nejvíce dotkla autorských práv hudebníků či herců, kteří svůj obsah produkují na internetu. Toto ustanovení je

mnohými lidmi z řad odborné veřejnosti kritizováno za to, že se může stát, že Google bude zveřejňovat pouze části textů, které nebudou podléhat poplatkům a ty které budou zpoplatněny jednoduše nezveřejní. Tento postup by mohl vést k tomu, že uživatelům se nedostanou kvalitní informace (Eur-Lex.Europa.EU).

Závěrem bych dodala, že směrnice musí být implementována do jednotlivých právních řádů členských zemí a je otázkou, jak tyto státy směrnici zaimplementují (E-legal.cz). S ohledem na rostoucí trend uživatelských obsahů vytvářených a sdílených na internetu, je nutné se věnovat ochraně autorského práva a zaujmout k této problematice jasný a srozumitelný postoj.

Závěr

Téma diplomové práce byla ochrana autorského práva v prostředí internetu, které bylo dále specifikováno na sociální síť. První část je vymezena základními pojmy jako je internet, a poté přechází k vysvětlení základních pojmů autorského práva a principům, na kterých je založen. Práce je zaměřena na ochranu děl, která spadají pod autorské právo, protože se nejvíce nacházejí v prostředí internetu. Poté je specifikováno autorské právo v prostředí sociálních sítí. Tato část je zaměřena na určení rozhodného práva a licenčních smlouv, které využívají jednotliví provozovatelé sociálních sítí. Pro lepší představení, k jakému porušení práv dochází, je využito názorných příkladů, kdy dochází k porušování autorského práva, a jak je možné se proti tomu bránit. Příklady jsou z pohledu provozovatele, tak i uživatelů těchto sítí. Poslední kapitola je využita pro budoucnost autorského práva, kam může směřovat a jak další technický pokrok ovlivní vývoj práva.

Při napsání této práce byla snaha poukázat na technický vývoj, který měl vliv na autorské právo, a hlavně na výzvy, které v dnešní době přicházejí a autorské právo se tomu musí přizpůsobit, aby mohlo dále poskytovat plnou ochranu autorům. Už v minulosti se autorské právo vyvíjelo dohromady s technickým pokrokem a jde to tak i nadále. Autorské právo se díky technickému pokroku několikrát měnilo v důsledku těchto změn a změn v budoucnosti se bude měnit i nadále.

Dnes se většina států snaží internet omezit pravidly, které se v tak anonymním světě jako je právě internet, snaží poskytnou co největší ochranu autorům, kteří jsou ve virtuálním světě ohrožováni. Při upravení legislativy je nutné myslet také na to, že internet je svobodný a měl by zde být prostor pro volný přístup k informacím a svobodě tvůrčí činnosti. Tyto svobody jsou dnes uplatňovány ve většině států a je nutné na nich při úpravě legislativy myslet. Na regulaci internetu bychom měli vždy nahlížet jak z pohledu uživatelů, tak i autorů obsahu, kteří tvoří svět internetu a především sociálních sítí, bez kterých by tyto sítě vůbec nefungovali.

Práce je i zaměřená na prostředí sociálních sítí, protože zde dochází každý den k porušování autorských práv. Práce obsahuje různé sociální sítě, především sociální síť Facebook, která má nejvíce uživatelů. Avšak se zabývá i jinými sociálními sítěmi jako je Instagram nebo Pinterest, které jsou odlišné od Facebooku tím, že jsou to především mobilní aplikace, kde dochází ke sdílení autorských děl

mezi uživateli, ať už se jedná buď o sdílení fotografií nebo videí. Největší problém těchto sítí je, že odpovědnost za porušení autorského práva má uživatel, který síť používá, a ne jeho provozovatel. Za největší problém užívání těchto sítí je, že jednotliví uživatelé nemají povědomí o tom, že neoprávněným užíváním mohou porušovat autorská práva jiných uživatelů. Porušování autorského práva na těchto sociálních sítích je velice jednoduché např. když uživatel přeposílá fotografie nebo si je ukládá do počítače, aby je mohl dále používat. Jednotlivé příklady porušování práv jsou uvedeny v přechozích kapitolách. Podle odborné literatury není prakticky možné úplně každého uživatele sítě postihnout za porušení autorského práva, ale není to nemožné a jsou případy, kdy při porušení těchto práv je možné zrušit i uživatelův profil.

Podle získaných informací je problém v licenčních smlouvách. Poskytovatelé sociálních sítí vyžadují, aby uživatelé s touto smlouvou souhlasili, aby mohli danou síť využívat. Problém je v tom, že uživatel uděluje provozovateli nevýhradní, převoditelnou a celosvětovou licenci ke všem svým dílům, které zveřejní na svém profilu. Tato licence dává velké pravomoci provozovatelům, protože mohou tato díla předat i třetím stranám např. z důvodu zveřejnění fotografií pro účely reklamy. Za významný problém je považováno určení rozhodného práva, kdy Facebook i Instagram mají určení soud ve státu Kaliforni v USA, což mnozí uživatelé nevěděli a bohužel ani já ne.

Ze zpracování této práce vyplynula otázka, do jaké míry je vhodné omezit prostředí sociálních sítí, protože jejich vývoj se mění každý den a není možné, aby se legislativa měnila podle aktuální situace. Poté by se totiž mohla právní úprava jevit jako nedostatečná a nevhodná. Nejlepší by bylo spory vykládat podle již zveřejněné judikatury s ohledem na aktuální stav. Toto téma bude čím dál víc sledované, i s ohledem na aktuální právní úpravu Evropské unie, která ochranu autorského práva velice zpřísnila.

Podle aktuální situace, která nastala díky rozhodnutí EU bude autorské právo na internetu zreformováno a bude se zaměřovat na aktuální problémy. Pokud by nebyla úprava autorského práva podle vývoje technologií, bude nastávat stále více a více problémů. Protože dnes již není produkce děl v rukou velkých společností, ale objevují se i díla běžných uživatelů, měl by i tuto změnu autorský zákon reflektovat a být připraven na to, že bude přibývat těchto malých autorů, kteří budou

také požadovat ochranu svých děl. Podle názoru odborné literatury by legislativa měla spočívat v ochraně celé tvůrčí činnosti bez ohledu na to, jestli je to produkce velkých nebo malých uživatelů, která by podporovala tvořivost uživatelů a jejich děl. Velmi přísná ochrana by mohla být na škodu v tom smyslu, že by omezovala jednotlivé uživatele a bránila by tak v jejich tvorbě a poté by sociální sítě ztratili svůj smysl.

Seznam literatury

BŘÍZA, Petr, BŘICHÁČEK, Tomáš, FIŠEROVÁ, Zuzana, HORÁK, Pavel, PTÁČEK, Lubomír, SVOBODA, Jiří. *Zákon o mezinárodním právu soukromém*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-528-2.

ČERMÁK, Jiří. *Internet a autorské právo*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Linde, 2003. ISBN 80-7201-423-4.

DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. *K harmonizační roli SDEU při výkladu kritérií originality autorských děl*. IN: DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš a kol. Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových: Europeizace českého práva duševního vlastnictví – harmonizační změny v legislativě a výkladu. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, ediční středisko v nakladatelství Eva Rozkotová, 2017. s. 54-62. ISBN 978-80-87975-75-6.

HENDRYCH, Dušan, BĚLINA, Miroslav, FIALA, Josef, ŠÁMAL, Pavel, ŠTURMA, Pavel, ŠTENGLOVÁ, Ivana, KARFÍKOVÁ, Marie. *Právnický slovník*. 3. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-059-1.

HULMÁK, Milan, BEDNÁŘ, Václav, BEZOUŠKA, Petr, BOHMAN, Ludvík, DOBROVOLNÁ, Eva, DOLEŽAL, Tomáš, ELEK, Štefan, HANDLAR, Jiří, HAVEL, Bohumil, HORÁK, Pavel, CHALOUPKOVÁ, Helena, KABELKOVÁ, Eva, KASÍK, Petr, KOTÁSEK, Josef, LIŠKA, Petr, MACEK, Jiří, ONDREJOVÁ, Dana, PETROV, Jan, PIHERA, Vlastimil, SEDLÁČEK, Dušan, SEDLÁČEK, Pavel, SELUCKÁ, Markéta, SIMON, Pavel, SVOBODA, Lukáš, TRUBAČ, Ondřej, VÍTOVÁ, Blanka, WAWERKOVÁ, Magdalena. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014)*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-287-8.

KNAP, K.: *Autorské právo*. Praha: Orbis 1960. ISBN 80-245-0176-7.

KNAP, Karel, OPLTOVÁ, Milena, KRÍŽ, Jan, RŮŽIČKA, Michal. *Práva k nehmotným statkům*. Praha: Codex, 1994. ISBN 80-901185-3-4.

KNAP, K. *Autorský zákon a předpisy související*. Praha: Linde, 1998. ISBN 80-7201-126-X.

KOUKAL, Pavel. *Autorské právo a Internet*. IN: SRSTKA, Jiří a kol. Autorské právo a práva související. Vysokoškolská učebnice. Praha: Leges, 2017, s. 225-241. ISBN 978-80-7502-240-0.

KRÍŽ, J., HOLCOVÁ, I., KORDAČ, J., KŘEŠŤANOVÁ, V., *Autorský zákon: Komentář a předpisy související*, Linde Praha a.s., 2. vydání, Praha 2005. 85. ISBN 80-7201-546-X.

KŘÍŽ, Jan, Irena HOLCOVÁ, Jiří KORDAČ a Veronika KŘEŠŤANOVÁ. *Autorský zákon a předpisy související: Komentář*. Praha: Linde, 2003. ISBN: 80-7201-301-7

MAISNER, M. a kol., *Základy softwarového práva*, Wolters Kluwer ČR, a.s., Praha 2012. ISBN 978-80-7357-746-9.

MONTELEONE, Andrea Giulia, '*User-Generated-Content and Copyright: The European Union Approach*' (2016). WIPO Academy, University of Turin and ITC-ILO – Master of Laws in IP - Research Papers Collection - 2015-2016. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2922225>. ISBN 978-80-7400-432-2.

MYŠKA, Matěj, Radim POLČÁK, Jaromír ŠAVELKA, Libor KYNCL a Iveta SVIRÁKOVÁ. *Veřejné licence v České republice*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-7193-3.

SRSTKA, Jiří. *Pojem autorské dílo a autor*. IN: SRSTKA, Jiří a kol. *Autorské právo a práva související*. Vysokoškolská učebnice. Praha: Leges, 2017, s. 66-83. ISBN 978-80-7502-240-0.

ŠVESTKA, J.; DVOŘÁK, J. a kol., *Občanské právo hmotné III*. 2.vydání. Wolters Kluwer ČR, a.s., Praha 2009. ISBN 978-80-7552-187-3.

TELEC, I. *Přehled práva duševního vlastnictví – 1. díl. Lidskoprávní základy, Licenční smlouva*. Brno: Doplněk, 2007. ISBN 978-80-7239-206-3.

TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon (EVK)*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-608-4.

TELEC, Ivo. *Některé základní a obecné otázky nového českého autorského práva*. Bulletin advokacie. 2001. ISBN 978-80-7502-306-3.

TELEC, Ivo. *Autorské právo k fotografiím podle nového autorského zákona*. Právní rozhledy, 2000, č. 12. ISBN 808-05-7469-3.

TŮMA, Pavel: K problematice převoditelnosti majetkových autorských práv. Bulletin advokacie č. 4/2012. ISBN 8071795735.

VÁLKOVÁ, Helena, VANDUCHOVÁ, Marie. *Trestní zákoník (EVK)*. 2.vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-428-5.

VICKERY, Graham. a Sacha. WUNSCH-VINCENT. *Participative Web and user-created content: Web 2.0, wikis and social networking*. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development, 2007. ISBN 9264037462.

WINTEROVÁ, Alena, a kolektiv: *Civilní právo procesní*, Linde Praha, 2008. ISBN 978-80-7201-726-3.

Seznam použitých právních předpisů

Císařský patent č. 922/1846 sb.z.s.

Digital Millennium Copyright Act (DMCA).

Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie.

Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových a televizních organizací.

Nařízení č. 864/2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází.

Směrnice Rady 93/83/EHS ze dne 27. září 1993 o koordinaci určitých předpisů týkajících se autorského práva a práv s ním souvisejících při družicovém vysílání a kabelovém přenosu.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/116/ES ze dne 12. prosince 2006 o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/115/ES ze dne 12. prosince 2006 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem (kodifikované znění).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/28/EU ze dne 25. října 2012 o některých povolených způsobech užití osiřelých děl.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/26/EU ze dne 26. února 2014 o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na 97vnitřním trhu.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu.

The statute of Anne, známý také jako Copyright Act 1709 či 8 Ann. c. 21.

Úmluva o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví ze dne 14. července 1967, změněná dne 2. října 1979.

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 19/1985 Sb.

Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 2/1960 Sb., o Všeobecné úmluvě o autorském právu.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů.

Zákon č. 33/2002 Sb. m. s, O přístupu ČR ke smlouvě o právu autorském.

Zákon č. 48/2002 Sb. m. s, O přístupu ČR ke smlouvě o výkonech výkonných Umělců.

Zákon č. 197/1985 ř.z., o právu původském k dílům literárním, uměleckým a fotografickým.

Zákon č. 218/1926 Sb. z. a n., o původském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým.

Zákon č. 115/1953 Sb., o právu autorském.

Zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon).

Zákon č. 401/1921 Sb., Úmluva bernská o ochraně děl literárních a Uměleckých.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim

Seznam použité judikatury

Rozsudek SDEU vydaný dne 7. 3. 2013 sp. zn. C-607/11 „*ITV Broadcasting*“. In: <http://curia.europa.eu> [online]. [cit. dne 20. 2. 2019]. Dostupný z URL:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=134604&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=505408>

Rozsudek SDEU vydaný dne 13. 2. 2014 sp. zn. C-466/12 „Svensson“. In: <http://curia.europa.eu> [online]. [cit. dne 20. 2. 2019]. Dostupný z URL: <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=informa%25C4%258Dn%25C3%25AD%2Bsm%25C4%259Brnice&docid=147847&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=129829#ctx1>>

Rozsudek SDEU vydaný dne 3. 7. 2012 sp. zn. C-128/11 „UsedSoft“. In: <http://curia.europa.eu> [online]. [cit. dne 20. 2. 2019]. Dostupný z URL: <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=124564&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=474451>>

Rozsudek SDEU vydaný dne 23. 1. 2014 sp. zn. C-355/12 „Nintendo“. In: <http://curia.europa.eu> [online]. [cit. dne 20. 2. 2019]. Dostupný z URL: <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=146686&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=325393>>

Rozsudek SDEU vydaný dne 5. 6. 2014 sp. zn. C-360/13 „Public Relations Consultants Association“. In: <http://curia.europa.eu> [online]. [cit. dne 20. 2. 2019]. Dostupný z URL: <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=153302&pageIndex=0&doclang=cs&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=6113074>>

Rozsudek SDEU vydaný dne 19. 12. 2013 sp. zn. C-452/12 „Nipponka Insurance Co.“. In: <http://curia.europa.eu> [online]. [cit. dne 20. 2. 2019]. Dostupný z URL: <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=145907&pageIndex=0&doclang=cs&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=6113646>>

Rozsudek SDEU vydaný dne 21. 10. 2014 sp. zn. C-348/13 „BestWater International“. In: <http://curia.europa.eu> [online]. [cit. dne 20. 2. 2019]. Dostupný z URL: <<http://curia.europa.eu/juris/celex.jsf?celex=62013CO0348&lang1=cs&type=TXT&ancre=>>>

Rozsudek SDEU vydaný dne 27. 3. 2014 sp. zn. C-314/12 „UPC Telekabel Wien“. In: <http://curia.europa.eu> [online]. [cit. dne 20. 2. 2019]. Dostupný z URL: <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=149924&pageIndex=0&doclang=cs&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=6114370>>

Rozsudek SDEU vydaný dne 7. 8. 2018 sp. zn. C-161/17 „Renckhoff“. In: <http://curia.europa.eu> [online]. [cit. dne 20. 2. 2019]. Dostupný z URL: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=204738&pageIndex=0&doclang=LV&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=6114848>

Seznam internetových zdrojů

BroadbandSearch: Key Internet Statistics to Know [online]. 2019. Dostupný z URL: <https://www.broadbandsearch.net/blog/internet-statistics>

CNN: Europe's controversial new copyright law is as clear as mud [online]. 2019. Dostupný z URL: <https://edition.cnn.com/2019/03/26/tech/eu-copyright-law-explained/index.html>

Český statistický úřad: Informční technologie [online]. 2019. Dostupný z URL: https://www.czso.cz/csu/czso/informacni_technologie_pm

Epravo.cz: Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu [online]. 2019. Dostupný z URL: <https://www.epravo.cz/top/clanky/smernice-o-autorskem-pravu-na-jednotnem-digitalnim-trhu-109023.html>

Facebook: Prohlášení o právech a povinnostech, bod 2 odst. 1 2015 [online]. 2019. Dostupný z URL: <https://www.facebook.com/legal/terms>

Instagram: Podmínky použití služby Instagram [online]. 2019. Dostupný z URL: <https://www.facebook.com/help/instagram/478745558852511>

Lupa.cz: Autorské právo IV. - Poplatky a legalita audiovizuálních děl [online]. 2019. Dostupný z URL: <https://www.lupa.cz/clanky/autorske-pravo-iv-poplatky-u-audiovizualnich-del/>

OSN: Výjimečný a pozoruhodný rok 2011 [online]. 2019. Dostupný z URL: <https://www.osn.cz/icentrum/archiv/zpravy/2011-2/>

Pinterest: Smluvní podmínky [online]. 2019. Dostupný z URL: <https://policy.pinterest.com/cs/terms-of-service>

Transparency.Facebook.com: Community Standards Enforcement Report [online]. 2019. Dostupný z URL: <https://transparency.facebook.com/community-standards-enforcement>

Živě.cz: Schvalování směrnice o autorském právu [online]. 2019. Dostupný z URL: <https://www.zive.cz/clanky/sledujte-online-v-evropskem-parlamentu-prave-probiha-schvalovani-smernice-o-autorskem-pravu/sc-3-a-197798/default.aspx>

Seznam obrázků a tabulek

Seznam obrázků

Obr. 1 Porušování autorského práva na internetu.....	12
Obr. 2 Počet uživatelů internetu.....	13
Obr. 3 Formulář při porušení autorského práva.....	51

Seznam tabulek

Graf 1 Uživatelé sociálních sítí 2018	35
Graf 2 Žádost o prošetření	37
Graf 3 Žádosti na zrušení uživatelských profilů	38

ANOTAČNÍ ZÁZNAM

AUTOR	Bc. Sabina Kuchtová		
STUDIJNÍ OBOR	6208T164 Globální podnikání a právo		
NÁZEV PRÁCE	Ochrana duševního vlastnictví na internetu		
VEDOUCÍ PRÁCE	Mgr. Miroslav Černý, Ph.D.		
KATEDRA	KP - Katedra práva	ROK ODEVZDÁNÍ	2019
POČET STRAN	68		
POČET OBRÁZKŮ	6		
POČET TABULEK	0		
POČET PŘÍLOH	0		
STRUČNÝ POPIS	<p>Téma diplomové práce je ochrana duševního vlastnictví na internetu. Práce je zaměřena na zkoumání otázky, jaké jsou vazby mezi autorským právem a internetem se specifickým přihlédnutím na sociální sítě. Je důležité poukázat na to, jak se současná legislativa vyrovnává s rychlým vývojem internetu a nárůstem uživatelů. Práce je rozdělena do čtyř kapitol. První a druhá kapitola je věnována základním principům autorského práva na internetu a jeho ochraně. Třetí a čtvrtá kapitola se věnuje jednotlivým případům, kdy dochází k porušování autorského práva na internetu a v prostředí sociálních sítí.</p>		
KLÍČOVÁ SLOVA	Autorské právo, internet, užití díla, sociální sítě		

ANNOTATION

AUTHOR	Bc. Sabina Kuchtová		
FIELD	6208T164 Law in the Global Business Environment		
THESIS TITLE	Protection of Intellectual Property on the Internet		
SUPERVISOR	Mgr. Miroslav Černý, Ph.D.		
DEPARTMENT	KP - Department of Law	YEAR	2019
NUMBER OF PAGES	68		
NUMBER OF PICTURES	6		
NUMBER OF TABLES	0		
NUMBER OF APPENDICES	0		
SUMMARY	<p>The topic of the thesis is the protection of intellectual property on the Internet. The work is focused on the question of what are the links between copyright and the Internet with a specific consideration of social networks. It is important to point out how the current legislation copes with the rapid development of the Internet and the increase in users. The thesis is divided into four chapters. The first and second chapter is devoted to the basic principles of copyright on the Internet and its protection. The third and fourth chapters deal with individual cases of copyright infringement on the Internet and in social networking environments.</p>		
KEY WORDS	Copyright, internet, use of work, social network		

